

**ANALIZA URESNIČEVANJA
RESOLUCIJE O NACIONALNEM PROGRAMU
IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH (ReNPIO)
2009 - 2010**

Januar 2012

I. UVOD	4
II. ANALIZA CILJEV, KAZALCEV IN GLOBALNEGA OBSEGA SREDSTEV	5
II.1. Uresničevanje operativnih ciljev.....	6
II.1.1. Prvo prednostno področje: splošno izobraževanje in učenje odraslih	6
II.1.2. Drugo prednostno področje: izobraževanje za dvigovanje izobrazbene ravni.....	7
II.1.3. Tretje prednostno področje: izobraževanje in usposabljanje za potrebe trga dela	9
II.2. Krovna kazalca.....	10
II.3. Globalni obseg sredstev	11
II.3.1. Obseg in viri javnih sredstev	11
III. PODROBNEJŠI PODATKI ZA LETI 2009 IN 2010.....	13
III.1. Področja, ki jih pokriva MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT	13
III.1.1. Dejavnost osnovnega šolstva (PP: 6672).....	14
III.1.2. Izobraževanje in usposabljanje brezposelnih (PP: 5780)	15
III.1.3. Dejavnost izobraževanja odraslih (PP: 7229).....	16
III.1.4. Tuji jeziki (PP: 4831)	34
III.1.5. ACS – LDN (PP: 6095)	34
III.1.6. Mreža javnih zavodov za izobraževanje odraslih (PP: 9140).....	37
III.1.7. Zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja in svetovanje (PP: 6909 – ESS; PP: 6953 – lastna sredstva).....	38
III.1.8. Posodabljanje izobraževalnega sistema in kakovost (PP: 9241 – ESS; PP: 9253 - lastna udeležba)	40
IV.2. Področja, ki jih pokriva MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE	44
III.2.1. Priprava brezposelnih na zaposlitev (PP 7023)	45
III.2.2. Usposabljanje in izobraževanje za zaposlitev (PP 4282).....	45
OSTALI PROGRAMI FINANCIRANI IZ PRORAČUNA	49
IV. UGOTOVITVE IN SKLEPI.....	53
VIRI:	56

SEZNAM SLIK IN PREGLEDNIC:

Slika 1: PROGRAMI IN UDELEŽENCI 2009	18
Slika 2: PROGRAMI IN UDELEŽENCI 2010	19
Slika 3: FINANCIRANJE PROGRAMOV 2009	19
Slika 4: FINANCIRANJE PROGRAMOV 2010	20
Slika 5: IZVAJALCI PROGRAMOV 2009.....	21
Slika 6: IZVAJALCI PROGRAMOV 2010.....	21
Slika 7: UDELEŽENCI PO ZAPOSLOTITVENEM STATUSU 2009	22
Slika 8: UDELEŽENCI PO ZAPOSLOTITVENEM STATUSU 2010	22
Slika 9: UDELEŽENCI PO DOSEŽENI IZOBRAZBI 2009.....	23
Slika 10: UDELEŽENCI PO DOSEŽENI IZOBRAZBI 2010.....	23

Slika 11: UDELEŽENCI PO STAROSTI 2009	24
Slika 12: UDELEŽENCI PO STAROSTI 2010	24
Slika 13: UDELEŽENCI PO SPOLU 2009	25
Slika 14: UDELEŽENCI PO SPOLU 2010	25
Slika 15: ŠTEVILO PROGRAMOV PO REGIJAH 2009	26
Slika 16: ŠTEVILO UDELEŽENCEV PO REGIJAH 2009	27
Slika 17: PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2009	27
Slika 18: ŠTEVILO PROGRAMOV PO REGIJAH 2010	28
Slika 19: ŠTEVILO UDELEŽENCEV PO REGIJAH 2010	29
Slika 20: PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2010	29
Slika 21: TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA V ŠTEVILKAH 2010	31
Slika 22: TVU PO REGIJAH 2010 ACS	31
Slika 23: TVU PO REGIJAH 2010 MŠŠ	32
 Preglednica in slika 1: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH	47
Preglednica in slika 2: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH	47
Preglednica in slika 3: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH	48
Preglednica in slika 4: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH	48
 Preglednica 1: VKLJUČENOST ODRASLIH 25-64 V SPLOŠNO NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	6
Preglednica 2: PREBIVALSTVO 15+ PO DOSEŽENI STOPNJI IZOBRAZBE	7
Preglednica 3: ODRASLI, VPISANI V OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE TER IZREDNI ŠTUDENTI	8
Preglednica 4: PREBIVALSTVO 25-64 Z DOKONČANO NAJMANJ SREDNJO ŠOLO	10
Preglednica 5: VKLJUČENOST ODRASLIH 25-64 V IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE	11
Preglednica 6: PLANIRANA IN REALIZIRANA SREDSTVA ZA OBDOBJE 2009-2010	12
Preglednica 7: STRUKTURA FINANCIRANJA PO PODROČJIH	12
Preglednica 8: ŠTEVILO VSEH UDELEŽENCEV	13
Preglednica 9: FINANCIRANJE PO PRORAČUNSKIH POSTAVKAH MŠŠ	14
Preglednica 10: RAZPISANI PROGRAMI IN OBSEG RAZPISANIH SREDSTEV 2009	17
Preglednica 11: RAZPISANI PROGRAMI IN OBSEG RAZPISANIH SREDSTEV 2010	18
Preglednica 12: PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2009	26
Preglednica 13: PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2010	28
Preglednica 14: TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA (TVU) 2009	30
Preglednica 15: Programi in projekti združenj izobraževanja odraslih	32
Preglednica 16: JAVNI RAZPIS ZA VPIS ODRASLIH	33
Preglednica 17: JAVNO VELJAVNI PROGRAMI ZA RAZVOJ PISMENOSTI	40
Preglednica 18: FINANCIRANJE PO PRORAČUNSKIH POSTAVKAH MDDSZ	44
Preglednica 19: USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE ZA ZAPOSLOVANE	46
Preglednica 20: PROGRAMI RAZVOJA ČLOVEŠKIH VIROV	53

I. UVOD

V letu 2010 se je iztekla veljavnost Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih (ReNPIO), ki jo je sprejel Državni zbor Republike Slovenije (DZRS) (ReNPIO, Uradni list (UL), 70/04, 28.06.2004). Zaključuje se šestletno obdobje izvajanja Letnih programov izobraževanja odraslih (LPIO), ki jih narekuje resolucija. Prva analiza uresničevanja ReNPIO je bila za leti 2005 in 2006 opravljena leta 2007, druga, za štiriletno obdobje 2005-2008, pa v začetku leta 2010. V skladu z nalogami poročanja, opredeljenimi v resoluciji, je Vlada Republike Slovenije (RS) o uresničevanju ReNPIO do sedaj dvakrat poročala DZRS. Po zaključku veljavnosti ReNPIO, bo Vlada RS DZRS poročala še o uresničevanju ReNPIO za obdobje 2009-2010 ter o analizi in končnem ovrednotenju uresničevanja ReNPIO za celotno obdobje veljavnosti.

V skladu z resolucijo naj bi bila za koordiniranje, usklajevanje in spremljanje uresničevanja ciljev ReNPIO in letnih programov, ter pripravo poročil, zadolžena usmerjevalna skupina, ki jo za posamezno leto imenuje Vlada RS. Navedena skupina naj bi tesno sodelovala z ministrstvi in institucijami socialnih partnerjev, ki so v letnih programih opredeljeni kot odgovorni nosilci posameznih akcij oz. nalog. Naloge navedene usmerjevalne skupine, ki do sedaj še ni bila imenovana, deloma opravlja Komisija za spremljanje izvajanja nacionalnega programa izobraževanja odraslih pri Strokovnem svetu RS za izobraževanje odraslih (SSIO).

Uresničevanje ciljev nacionalnega programa in letnih programov je zahtevalo tudi zagotovitev informacijskega sistema za zajem podatkov in ustrezen instrumentarij za njihovo spremljanje. Strokovna podpora je bila v okviru obstoječih institucij zagotovljena, do konca veljavnosti te resolucije pa še ni bila v celoti razvita ustrezna informacijska infrastruktura, ki bi omogočala učinkovitejše razvrščanje podatkov. V letu 2009 je bila informacijska podpora za spremljanje uresničevanja ReNPIO razvita do ravni, ki omogoča podrobnejšo analizo dogajanj na področju izobraževanja odraslih; naslednji korak, ki omogoča spletno poročanje o izvedenih programih in sprotno podrobno analiziranje pa je bil uveden v letu 2011.

V gradivu analiziramo uresničevanje operativnih ciljev po posameznih prednostnih področjih in približevanje opredeljenima krovnama kazalcema za obdobje 2009-2010. Pri tem je precej podrobno razčlenjeno tudi področje financiranja. V analizo smo vključili vse razpoložljive podatke. Omejitve pri ažurnosti nekaterih podatkov predstavljajo uradni podatki Statističnega urada Slovenije (SURS), ki se objavljajo z nekajletno zamudo. V analizo smo vključili tudi povzetke rezultatov mednarodne raziskave o izobraževanju odraslih, ki je bila na posebej za to opredeljenem vzorcu izvedena v več državah v letu 2007, rezultati pa so bili objavljeni leta 2010.¹

Viri, ki smo jih uporabili pri analizi so bodisi uradno objavljeni podatki Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ) ter Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ), bodisi delovna gradiva, ki sta jih za potrebe te analize izdelali obe ministrstvi, oziroma Zavod za zaposlovanje (ZRSZ). Gre za poročila MŠŠ o uresničevanju posameznih LPIO in poročila MDDSZ o uresničevanju ukrepov Aktivne politike zaposlovanja (APZ). Pri analiziranju vpisov v formalne oblike izobraževanja smo uporabili tudi

¹ AES (Adult Education Survey)

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/adult_education_survey

podatke, ki jih zbira in obdeluje SURS. Za mednarodne primerjave smo uporabili baze podatkov Eurostat.

Udeležbo, izvajanje in financiranje programov izobraževanja odraslih na prvem prednostnem področju smo analizirali podrobneje kot na drugem in tretjem prednostnem področju, saj smo lahko uporabili izpise iz individualnih poročil izvajalcev programov. Pri tem nam je bila veliko pomoč pripravljenost sodelavcev Sektorja za izobraževanje odraslih na MŠŠ, da so nam omogočili vnose podatkov neposredno iz poročil izvajalcev za leto 2009 in elektronska obdelava poročil, ki so jo sodelavci Sektorja opravili za leto 2010.

Za drugo prednostno področje smo lahko uporabili predvsem podatke, ki jih objavlja o formalnem izobraževanju SURS, dodatno k temu pa smo podatke za osnovnošolsko izobraževanje zbrali tudi s posebnim vprašalnikom, ki smo ga poslali izvajalcem osnovnošolskega izobraževanja. Uporabili smo tudi Poročilo Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve o uresničevanju tistega dela LPIO, ki ga pokriva to ministrstvo.

Za tretje prednostno področje smo za leti 2009 in 2010 podatke dobili od ZRSZ.

II. ANALIZA CILJEV, KAZALCEV IN GLOBALNEGA OBSEGA SREDSTEV

Dolgoročni cilji Nacionalnega programa izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010, zapisani v ReNPIO so:

1. Izboljšati splošno izobraženost odraslih.
2. Dvigniti izobrazbeno raven, pri čemer je najmanj 12 let uspešno dokončanega šolanja temeljni izobrazbeni standard.
3. Povečati zaposlitvene zmožnosti.
4. Povečati možnosti za učenje in vključenost v izobraževanje.

Vseh kvantitativnih podatkov za ovrednotenje doseganja zastavljenih ciljev ni mogoče pridobiti, saj se uradni statistični podatki obdelujejo dve leti, zato jih je mogoče obdelati z časovnim zamikom. Kljub temu pa lahko ugotovimo, da so trendi pozitivni: število odraslih, vključenih v programe formalnega izobraževanja zagotavlja dvig izobrazbene ravni; povečevanju zaposlitvenih zmožnosti je posvečeno zelo veliko pozornosti predvsem v okviru programov APZ; vključevanje v programe splošnega, neformalnega izobraževanja pa po letu 2006 pada in tako ne zagotavlja želenih vrednosti v prihodnosti. Še posebej to velja za tiste ciljne skupine, ki bi jim tovrstno izobraževanje in učenje najbolj koristilo: manj izobražene, starejše zaposlene, osipnike ipd. Kljub trendom, ki kažejo nekoliko upadanje vključevanja odraslih v programe splošnega neformalnega izobraževanja in učenja, lahko ugotovimo, da so prav aktivnosti in vpeljava novih instrumentov, ki jih je omogočilo uresničevanje ReNPIO, pripomogli k oblikovanju in nadgradnji temeljev za nadaljnji razvoj tega segmenta izobraževanja odraslih.

II.1. Uresničevanje operativnih ciljev

ReNPIO opredeljuje tri prednostna področja in znotraj teh operativne cilje.

Prednostna področja so:

1. splošno izobraževanje in učenje odraslih
2. izobraževanje za dvigovanje izobrazbene ravni
3. izobraževanje in usposabljanje za potrebe trga dela²

II.1.1. Prvo prednostno področje: splošno izobraževanje in učenje odraslih

Operativni cilj

Delež odraslih prebivalcev starih med 25 in 64 let, ki se bodo vključili v splošno izobraževanje, se bo v obdobju od leta 2003 do leta 2010 dvignil od 3,5% na 6%.(ReNPIO)

Uresničevanje

Preglednica 1: VKLJUČENOST ODRASLIH 25-64 V SPLOŠNO NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

Leto	Splošno izobraževanje	Javno veljavni programi*	Jezikovno izobraževanje	Prebivalci 25-64	Delež
2005/2006	38.109	2.305	27.438	1.154.386	5,9
2006/2007	35.110	1.937	25.805	1.167.732	5,4
2007/2008	33.259	463	24.653	1.171.300	5,0
2008/2009	32.240	3.106	22.342	1.183.582	4,9
2009/2010	41.469	3.905	22.962	1.190.000**	5,7

Vir: SURS, izračuni ACS; **ocena

*upoštevani so samo javnoveljavni programi splošnega, neformalnega izobraževanja: Usposabljanje za življenjsko uspešnost (UŽU- 5 različnih programov), Projektno učenje mladih (PUM) in Računalniška pismenost odraslih (RPO).

V preglednici je zajeto splošno izobraževanje, brez usposabljanja za potrebe dela, brez izobraževanja za dvig izobrazbene ravni in brez voznških šol. V ReNPIO je bil ta operativni cilj namenoma postavljen veliko ambicioznejše kot ciljani delež vključenih v vseživljenjsko učenje, ki ga opredeljuje krovni kazalec. Krovni kazalec namreč vključuje vse oblike organiziranega izobraževanja in učenja, med katere spada tudi usposabljanje za potrebe dela³, zakonsko predpisana preverjanja znanj in veščin (varnost pri delu, higienski minimum ipd.) in šola vožnje, ki pokriva med javno veljavnimi programi daleč največji delež⁴. Kazalca se razlikujeta tudi po načinu merjenja: krovni kazalec je utemeljen na Anketi o delovni sili (ADS), medtem ko je operativni cilj utemeljen na poročanju izvajalcev SURS. Izračunani delež vključenih med odraslim prebivalstvom starih med 25 in 64 let pokaže, da je zastavljeni operativni cilj skoraj dosežen. Po prvem letu veljavnosti ReNPIO se je v letu

² Operativni cilji bodo opredeljeni ob podrobnejši razlagi posameznega prednostnega področja.

³ Med udeleženci ne-javno veljavnih programov v letu 2008/2009, jih je 85% obiskovalo programe za potrebe poklicnega dela.

⁴ Med udeleženci javno veljavnih programov jih je v letu 2008/2009 74% obiskovalo šolo vožnje.

2005/2006 že skoraj približal želeni vrednosti, po tem letu pa se je tri leta zapovrstjo nižal, predvsem na račun zmanjševanja vključenih v javno veljavne programe. V letu 2010 se je trend obrnil navzgor, na račun večjega števila vpisanih v splošne, neformalne programe učenja in v javnoveljavne programe izobraževanja. Porast vpisa v javno veljavne programe pripisujemo večjemu obsegu financiranja teh programov iz javnih sredstev; za odrasle je tako na voljo več izobraževalnih mest. Kljub temu, da je delež vključenih v splošno, neformalno izobraževanje in učenje še vedno prenizek, so zadnji podatki spodbudni.

II.1.2. Drugo prednostno področje: izobraževanje za dvigovanje izobrazbene ravni

Operativni cilji

Delež odraslih prebivalcev, ki si bodo zvišali izobrazbeno raven, bo v obdobju do leta 2010 naslednji:

- vsaj polovica brez osnovnošolske izobrazbe bo zaključila osnovno šolo za odrasle;
- vsaj četrтина z nedokončano srednjo šolo bo pridobila nižjo ali srednjo poklicno, strokovno oziroma splošno izobrazbo in
- vsaj desetina s končano srednjo šolo bo pridobila najmanj višjo strokovno izobrazbo.

Pri dvigovanju izobrazbene ravni bodo upoštevane tudi potrebe trga dela. Skupine, ki jim bodo namenjene posebne spodbude, bodo odrasli brez izobrazbe in brezposelni.

Prednostno področje izobraževanja bo naravoslovno tehnično. (ReNPiO)

Uresničevanje

Osnovna šola

Preglednica 2: PREBIVALSTVO 15+ PO DOSEŽENI STOPNJI IZOBRAZBE

	Popis 2002		Anketa 2005		Anketa 2007		Anketa 2009 ⁵	
	število	delež	število	delež	število	delež	število	delež
Skupaj	1.663.869	100,0	1.713.575	100,0	1.734.000	100,0	1.753.000	100,0
Brez šolske izobrazbe	11.337	0,7	12.894	0,8	76.767	4,4	75.000	4,3
Nepopolna osnovna izobrazba	104.219	6,3	74.968	4,4				
Osnovna izobrazba	433.910	26,1	406.114	23,7	392.000	22,6	368.000	21,0
Srednja izobrazba	899.341	54,1	952.781	55,6	971.000	61,8	991.000	56,5
Višja	84.044	5,1	89.344	5,2	91.000	5,2	318.000	18,1
Visoka izobrazba	131.018	7,9	177.474	10,4	203.000	11,7		
Skupaj srednja in več	1.114.403	67,0	1.219.598	71,2	1.265.000	73,0	1.309.000	74,7
PREBIVALSTVO 25-64	število	delež	število	delež	število	delež	število	delež
Skupaj	1.097.172	100,0	1.181.000	100,0	1.156.000	100,0	1.167.000	100,0
Srednja šola in več	832.786	75,9	913.000	77,3	947.000	81,9	972.000	83,3

Vir: SURS

⁵ Podatki v podrobnostih niso popolnoma verodostojni, saj gre za ADS. Glede doseženih stopenj izobrazbe, so podatki iz leta v leto manj podrobni, zato v letih 2007 in 2009 ne moremo več ločiti nižje poklicne od srednješolske izobrazbe. Z gotovostjo pa lahko ugotovimo pozitivni trend rasti izobrazbene ravni.

Po podatkih zadnjega popisa prebivalstva (*glej preglednico 2*), je bilo leta 2002 v Sloveniji 115.556 prebivalcev brez osnovnošolske izobrazbe, kar predstavlja 7% popisanih, po podatkih SURS pa je bilo konec leta 2005 v Sloveniji še 87.862 prebivalcev, ali 5,3%, ki nimajo dokončane osnovne šole, leta 2007 pa, po podatkih ADS, le še 4,4% (76.767). Kljub morebitni upravičenosti metodoloških pomislekov o primerljivosti podatkov, lahko s precejšnjo mero gotovosti zapišemo, da je večji del te razlike povzročen naravno; torej z razliko med praviloma nižjo izobrazbo umrlih in novimi generacijami odraslih, med katerimi domala vsi zaključijo vsaj osnovno šolo.

Preglednica 3: ODRASLI, VPISANI V OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE TER IZREDNI ŠTUDENTI

Šolsko leto	Osnovna šola		Srednja šola		Višja šola	Visoka šola
	vpisani	končali	vpisani	končali	Vpisani	vpisani
2003/2004	2.163	653	21.732	6.227	7.629	20.312
2004/2005	2.127	556	18.942	5.449	8.525	32.302 ⁶
2005/2006	1.562	290	17.245	5.699	9.461	32.653
2006/2007	1.495	259	14.956	5.173	10.308	30.327
2007/2008	1.480	244	14.568	4.341	10.433	28.532
2008/2009	1.527	241	14.319	4.604	9.532	26.934
2009/2010	1.517	246	14.039	4.129	9.097	25.309

Vir: SURS

Podatki o vključenosti odraslih v programe osnovne šole kažejo, da število vpisanih niha, s tendenco nižanja (*glej preglednico 3*). Predpostavimo lahko, da gre za vključevanje mlajših odraslih. Lahko domnevamo, da se bodo starejši od 50 let le redko odločali za vključitev v redno izobraževanje, kljub temu, da imajo pred sabo še več kot deset delovnih let.

Manj optimistični so podatki o uspešnem zaključevanju programov osnovne šole za odrasle. V *Preglednici 3* vidimo, da je uspešnost odraslih udeležencev izjemno skromna. Ob dejstvu, da je med odraslimi do vključno 44. leta starosti še okrog 11 tisoč takih z nedokončano osnovno šolo (podatki ADS 2009), ocenjujemo da je bil delež vključitev odločno premajhen in ni mogel zagotoviti doseganja zastavljenega cilja.

Lahko zaključimo, da je bil postavljeni operativni cilj preveč optimističen in zato ni bil dosežen. Sklepamo lahko, da je pri starejših odraslih neutemeljeno pričakovati, da se bodo vpisovali v program osnovne šole za odrasle, če jih k temu ne prisili, na primer, sistemska opredelitev, da je dokončana osnovna šola pogoj za zasedbo ali zadržanje delovnega mesta⁷. Pri mlajših odraslih pa je možna tudi ocena, da je določen procent prebivalcev, ki iz takih ali drugačnih razlogov ne dokonča osnovne šole neka meja stalnica. Po razpoložljivih podatkih, je bilo leta 2009 med odraslimi, starimi med 15 in 44 let, namreč le 1,3% takih, ki nimajo dokončane osnovne šole. Ne glede na to pa bi se moral v vsakem primeru povečati delež odraslih, ki program osnovne šole za odrasle uspešno zaključijo.

⁶ Podatki se med posameznimi objavami SURS med seboj znatno razlikujejo.

⁷ Veljavni pogoj je zaključena osnovnošolska obveznost, ki pa ne pomeni nujno tudi uspešnega zaključka šole.

Srednja šola:

Po podatkih popisa je bilo leta 2002 odraslih prebivalcev brez dokončane srednje šole v Sloveniji 33,1%. Po statističnih podatkih SURS, ki temeljijo na ADS, je v letu 2005 njihov delež padel na 28,8%, do leta 2007 na 27,0%, do leta 2009 pa na 25,3%. Izračunamo lahko, da se je delež prebivalcev z manj kot srednješolsko izobrazbo zmanjšal 23,6%, kar je slaba četrтина. Če po drugi strani primerjamo število prebivalcev, ki so se v tem času kot odrasli vpisali v srednješolske programe (94.069) in ga primerjamo s številom odraslih brez dokončane srednje šole (443 tisoč v letu 2009), dobimo delež 21,2%, kar je blizu zastavljenega operativnega cilja (25%). Neprimerljivo slabši pa je izplen, če primerjamo število tistih, ki so šolanje tudi uspešno dokončali (29.395) – v tem primeru je delež 6,6%.

Višja in visoka šola:

V času od sprejetja ReNPIO se je izjemno povečal vpis izrednih študentov v programe višjih strokovnih šol in tudi v programe visokih strokovnih šol in v univerzitetne programe (*glej preglednico 3*). Višje šolstvo se je v zadnjih letih izjemno razvilo, po podatkih za leto 2010/2011 deluje že 29 javnih in 31 zasebnih šol. Poleg potreb, ki jih trg dela očitno narekuje prav programom na tej ravni, gre brez dvoma tudi za poslovno donosno tržno nišo, ki so jo znali ustanovitelji tovrstnih šol dobro zapolniti.

Zastavljeni operativni cilj je bil med vsemi, opredeljenimi v drugem prednostnem področju, najlažje uresničljiv.

II.1.3. Tretje prednostno področje: izobraževanje in usposabljanje za potrebe trga dela

Operativni cilji

Polovica brezposelnih se bo vključila v programe, namenjene povečevanju zaposlitvenih zmožnosti. V programe, namenjene povečevanju zaposlitvenih zmožnosti, se bodo vključevali tudi tisti zaposleni, ki jim bo delovno mesto zaradi nizke stopnje izobraženosti ogroženo.

Vsaj 10% brezposelnih in zaposlenih brez poklicne ali strokovne izobrazbe bo pridobilo nacionalno poklicno kvalifikacijo po certifikatnem sistemu.

Prednostna skupina so brezposelni in zaposleni brez poklicne oziroma strokovne izobrazbe. (ReNPIO)

Uresničevanje

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, v povezavi z Zavodom za zaposlovanje, spodbuja, financira in izvaja zelo veliko število programov, namenjenih povečevanju zaposljivosti brezposelnih, in skrbi za ohranitev ogroženih delovnih mest. Teh programov je iz leta v leto več, saj tovrstna prizadevanja spodbuja tudi EU, ki preko socialnih skladov namenja temu področju tudi znatna sredstva. Opredeljeni

cilj do leta 2010 ni bil povsem dosežen zaradi omejitve, ki jo je predstavljalo nenadejano povečanje števila brezposelnih v letu 2008. Večja stopnja brezposelnosti se je nadaljevala tudi v letu 2009 in 2010, s tem pa tudi izjemno povečanje potreb po dodatnem usposabljanju in prekvalifikacijah.

Zanimanje za pridobitev poklicne kvalifikacije v okviru certifikatnega sistema Nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK), se je do leta 2009 povečevalo (2007: 9.589 pridobljenih NPK, 2008: 14.483, 2009: 15.357), v letu 2010 pa je občutno padlo (4.911).

Delež zaposlenih, ki so si do leta 2010 pridobili kvalifikacijo po tem sistemu, se je tako približal želeni vrednosti 10%. K temu je bistveno pripomoglo tudi znatno povečanje vključenih brezposelnih oseb: v letih 2007 in 2008 je bilo vključenih okrog 200 oseb na leto, v letu 2009 476, v letu 2010 pa že 1278.

II.2. Krovna kazalca

Poleg operativnih ciljev, opredeljenih pri vsakem od prednostnih področij, ReNPIO opredeljuje tudi dva krovna kazalca, ki se nanašata na ciljne vrednosti, opredeljene v Lizbonski strategiji. Tako naj bi z uresničevanjem operativnih ciljev na prednostnih področjih nacionalnega programa, v Sloveniji do leta 2010 dosegli, da bo:

1. *delež odraslih z najmanj srednješolsko izobrazbo v starosti od 25 do 64 let dosegel najmanj 85 odstotkov;*
2. *stopnja udeležbe delovno aktivnega prebivalstva v starosti od 25 do 64 let v vseživljenjskem učenju najmanj 15 odstotkov.*

Prvi kazalec

Po podatkih EUROSTAT za leto 2010 (*Preglednica 4*), je imelo v Sloveniji 83,3% odraslih, starih med 25 in 64 let dokončano najmanj srednjo šolo. S tem smo se precej približali želeni vrednosti, nismo je pa dosegli. Predvsem pa moramo poudariti, da gre še vedno za metodološke razlike med posameznimi bazami podatkov, saj gre pri cilju, ki smo ga postavili v ReNPIO izrecno za 4-letno srednjo šolo, medtem ko so v EUROSTAT-ovih bazah med srednješolsko izobrazbo (»upper-secondary«) vključeni tudi 2 in 3-letni programi.⁸

Preglednica 4: PREBIVALSTVO 25-64 Z DOKONČANO NAJMANJ SREDNJO ŠOLO

leto	2004	2005	2006	2008	2010
Slovenija	79,7	80,3	81,6	82,0	83,3
EU – 27	68,1	69,1	69,7	71,5	72,7

Vir: EUROSTAT

⁸ ciljna vrednost, ki jo na področju izobrazbene sestave določa Lizbonska strategija, je 85% prebivalcev starih 20-24 let, z dokončano srednjo šolo (upper-secondary) do leta 2010, in se razlikuje od cilja, ki ga opredeljuje ReNPIO. Za Slovenijo je bila za leto 2007 vrednost po Lizbonski strategiji 91,5%, v letu 2008 90,2% (EU 78,5%), v letu 2009 pa je presenetljivo padla na 89,4% (EU 78,6%). Kljub padcu smo po tem kazalcu med državami EU uvrščeni razmeroma visoko.

Drugi kazalec

Ta kazalec se nanaša na udeležbo odraslih v vseživljenjskem učenju. Tudi tukaj se lahko opremo le na podatke EUROSTAT:

Preglednica 5: VKLJUČENOST ODRASLIH 25-64 V IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Slovenija	8,4	13,3	16,2	15,3	15,0	14,8	13,9	14,6	16,2
EU – 27	7,6	9,0	9,9	10,2	9,6	9,7	9,5	9,3	9,1

Vir: EUROSTAT

Podatki o udeležbi odraslih v vseživljenjskem učenju so bili pred letom 2005 še bistveno bolj ugodni, saj so temeljili zgolj na pomladanskem snemanju ADS. V letu 2005 so metodologijo spremenili in zdaj upoštevajo povprečje vseh štirih medletnih merjenj ankete. Zaradi znatnega zmanjšanja vrednosti (po prejšnjem merjenju je bil podatek za Slovenijo že 17,9%), smo v letu 2004 že presegali ciljno vrednost za leto 2010, v letu 2007 pa je ta vrednost že zdrsnila pod ciljno vrednost 15%. Trend zniževanja se je v letu 2008 še nadaljeval in se približuje vrednosti iz leta 2003, ko Slovenija še ni koristila evropskih sredstev. V letu 2009 se je trend obrnil in tako v letu 2010 beležimo že drugo zaporedno rast kazalca, ki v letu 2010 znaša že 16,2%, kar je nad zastavljeno ciljno vrednostjo.

Komentar: Po vključenosti v vseživljenjsko učenje nas v Evropi prekašajo samo nekatere države, ki so na področju izobraževanja najbolj razvite, kot so Danska, Finska, Islandija, Švedska, Norveška, Nizozemska in Velika Britanija. Vse ostale države zaostajajo. Kljub zadovoljstvu, ki nam ga tak podatek vzbudi, moramo omeniti, da gre daleč največji delež vsega vključevanja v vseživljenjsko učenje, ko govorimo o ne-javno veljavnih programih, na račun usposabljanja za potrebe dela, ko govorimo o javno veljavnih programih izobraževanja in usposabljanja pa na račun učenja vožnje.

II.3. Globalni obseg sredstev

II.3.1. Obseg in viri javnih sredstev

Globalni obseg sredstev določa ReNPIO, v letnih programih izobraževanja odraslih pa so sredstva operacionalizirana po programih in dejavnostih v takšnem obsegu, ki naj bi zagotavljal stabilno financiranje dejavnosti, od katerih je odvisno uresničevanje operativnih ciljev. LPIO, ki je instrument za uresničevanje ReNPIO, zato določa obseg sredstev, ki je dejansko podlaga za presojo o zagotavljanju obsega in virov javnih sredstev.

V tem gradivu so prikazana sredstva, opredeljena v sprejetih LPIO in realizacija sredstev, določenih v LPIO po ministrstvih in virih (lastna, EU). Indeksi realizacije so izračunani na načrtovane letne programe.

Preglednica 6: PLANIRANA IN REALIZIRANA SREDSTVA ZA OBDOBJE 2009-2010

v eur

VIR	2009	REALIZACIJA	INDEKS	2010	REALIZACIJA	INDEKS
MŠŠ - lastna sredstva	6.580.670	6.574.462	99,9	6.742.194	6.566.329	97,4
MŠŠ - lastna udeležba	1.564.218	1.031.119	65,9	1.777.278	1.123.493	63,2
MŠŠ - skupaj	8.144.888	7.605.581	93,4	8.519.472	7.689.822	90,3
MDDSZ - lastna sredstva	29.203.183	22.739.739	77,9	15.515.529	17.220.207	111,0
MDDSZ - lastna udeležba	3.819.505	2.501.277	65,5	2.867.276	1.975.929	68,9
MDDSZ - skupaj	33.022.688	25.241.016	76,4	18.382.805	19.196.136	104,4
MŠŠ - sredstva EU	8.737.114	5.736.758	65,7	10.071.234	6.365.197	63,2
MDDSZ - sredstva EU	8.606.238	2.773.621	32,2	16.247.902	11.196.935	68,9
Sredstva EU - skupaj	17.343.352	8.510.379	49,1	26.319.136	17.562.132	66,7
SKUPAJ:	58.510.928	41.356.976	70,7	53.221.413	44.448.090	83,5

Preglednica 7: STRUKTURA FINANCIRANJA PO PODROČJIH

v eur

Prednostno področje	ReNPIO 2009	delež	LPIO 2009	delež	ReNPIO 2010	delež	LPIO 2010	delež
I.	12.223.335	24,7	8.495.229	20,2	12.875.981	23,7	13.201.210	23,3
II.	18.889.584	38,2	10.090.072	23,9	20.729.427	38,2	9.605.575	17,0
III.	10.371.808	20,9	17.111.749	40,6	11.810.633	21,8	27.043.179	47,8
Podporne dejavnosti	8.023.702	16,2	6.455.595	15,3	8.809.881	16,2	6.735.021	11,9
SKUPAJ	49.508.429	100,0	42.152.645	100,0	54.225.922	100,0	56.584.985	100,0

Vir: ReNPIO, Analiza uresničevanja ReNPIO, LPIO

Preglednica 7 je zelo zgovorna: razmerja med sredstvi namenjenimi posameznim prednostnim področjem izrazito odstopajo od razmerij, načrtovanih v ReNPIO. Tretje prednostno področje, Usposabljanje za potrebe dela, je povečalo delež najbolj na račun formalnega izobraževanja in na račun podpornih dejavnosti. Povečanje obsega sredstev namenjenih usposabljanju za potrebe dela je tudi posledica novih možnosti pridobivanja sredstev iz evropskih skladov, ki so v preteklih letih več pozornosti namenili pomenu usposabljanja za večanje zaposljivosti, kot splošnemu izobraževanju in učenju.

III. PODROBNEJŠI PODATKI ZA LETI 2009 in 2010

III.1. Področja, ki jih pokriva MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Preglednica 8: ŠTEVILO VSEH UDELEŽENCEV

PROGRAMI/ AKTIVNOSTI	Število vseh udeležencev v izobraževanju			
	LPIO 2009	REALIZACIJA	LPIO 2010	REALIZACIJA
Izobraževanju po programu UŽU: BIPS, IP, MDM, MK, MI	3.800	1.591	1.500	1.440
Izobraževanje po programu PUM	200	189 (297)	160	395 (184)
Neformalno izobraževanje za rabo IKT in računalniško opismenjevanje	4.000	3.404	3.500	2.070
Študijski krožki	3.000	2.603	2.600	3.015
Izobraževanje za aktivno državljanstvo	1.500	2.383	2.000	
Izobraževanje za posebne potrebe	650	1.284	1.000	1.008
Izobraževanje za manjšine in Rome	600	513	900	576
Izobraževanje za tretje življenjsko obdobje	4.500	7.124	6.200	7.498
Borza znanja	5.000	901	950	1.018
Središča za samostojno učenje, točke VŽU	5.000	6.075	6.075	5.094
SKUPAJ I.	28.250	26.175	24.885	21.903
1. OŠ za odrasle				
brezposelni	190	307	300	
drugi	1.000	970	1.000	1.125
2. Nižja poklicna, srednja poklicna, strokovna oz. splošna izobrazba				
brezposelni	3.040	2.835	2.000	3.682
drugi	3.000		3.000	
3. Višja strokovna izobrazba				
brezposelni	570	472	250	727
4. različne stopnje				
brezposelni	4.000	3.371	4.000	3.740
SKUPAJ II.	11.800	7.955	10.550	10.284
1. Usposabljanje				
brezposelni	8.600	8.484	8.600	8.951
zaposleni	5.500		10.000	
2. Pridobivanje NPK po certifikatnem sistemu				
brezposelni	860	469	860	1.278
zaposleni	500		1.500	
SKUPAJ III.	15.460		20.960	

Preglednica 9: **FINANCIRANJE PO PRORAČUNSKIH POSTAVKAH MŠŠ**

PRORAČUNSKA POSTAVKA	SREDSTVA 2009 (rebalans)	REALIZACIJA 2009	INDEKS	SREDSTVA 2010 (plan)	REALIZACIJA 2010	INDEKS
6672 – Dejavnost osnovnega šolstva	1.690.000	1.690.000	100	1.690.000	1.690.000	100
5780 – Izobraževanje in usposabljanje nezaposlenih	1.145.986	1.140.805	99,5	1.148.565	1.126.700	98,1
7229 – Dejavnost izobraževanja odraslih	1.937.888	1.948.314	100,5	1.897.118	1.895.790	99,9
4482 – Izobraževanje odraslih – računalniško opismenjevanje in informatika	144.391	154.389	106,9	70.000	29.986	42,8
4831 – Tuji jeziki	30.000	21.206	70,6	30.000	12.901	43
6095 – Andragoški center RS	851.582	851.226	99,9	832.114	875.533	105,2
9140 – Mreža javnih zavodov za izobraževanje odraslih	780.823	768.725	98,4	780.823	780.822	99,9
9242 – izobraževanje in usposabljanje učiteljev in izobraževalcev odraslih ESS 07 13 EU (85%)	126.787	106.250	83,8	249.538	126.004	64,9
9254 – izobraževanje in usposabljanje učiteljev in izobraževalcev odraslih ESS 07 13 lastna udeležba (15%)	22.374	18.750		44.036	28.588	46,9
6909 – Zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja in svetovanje ESS 07 13 EU (85%)	4.885.711	2.648.930	54,2	6.499.356	3.049.375	
6953 – Zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja in svetovanje ESS 07 13 lastna udeležba (15%)	862.184	467.458		1.146.946	538.346	
9241 – Posodabljanje IS in kakovost – odrasli ESS 07 13 EU (85%)	3.851.403	3.087.827	80,2	3.571.878	3.315.822	92,8
9253 – Posodabljanje IS in kakovost – odrasli ESS 07 13 lastna udeležba (15%)	679.660	544.910		630.332	585.145	
SKUPAJ	17.008.788	13.448.794	79,1	18.590.706	14.091.017	75,8

III.1.1. Dejavnost osnovnega šolstva (PP: 6672)

V šolskem letu 2008/09 se je v osnovno šolo za odrasle (v nadaljevanju: OŠO) vključilo 970 udeležencev, v 2. semestru šolskega leta 2009/10 se je vpisalo 1.125

udeležencev, v 1. semestru šolskega leta 2010/2011 pa 1.010.⁹, Izvajalci programa OŠO so razpršeni po celotni Sloveniji. Največ vključitev je bilo na območju Celja in Novega mesta, v Gornji Radgoni, Idriji, Škofji Loki, Lenartu in Sežani pa v letu 2009 ni zabeleženih vključitev v OŠO. S sredstvi upravlja Sektor za osnovno šolstvo pri MŠŠ.

III.1.2. Izobraževanje in usposabljanje brezposelnih (PP: 5780)

Sofinanciranje tega programa poteka v podpori nacionalnega cilja, ki izhaja iz ReNPIO:

- dvig izobrazbene ravni prebivalstva, zlasti aktivnega, vključno z brezposelnimi osebami;
- zmanjšanje poklicnega strukturnega neskladja na trgu dela;
- zmanjšanje osipa v šolskem sistemu in odpravljanje njegovih posledic ter povečanje zaposlovanja.

V letih 2009 in 2010 je bila temu področju v celoti namenjena proračunska postavka 5780 – Izobraževanje in usposabljanje brezposelnih, iz katere so bila sredstva porabljena domala v celoti. Zagotovljeno je bilo financiranje izobraževanja in usposabljanje brezposelnih oseb v okviru Programa izobraževanja za brezposelne osebe (IBO) za šolska leta 2008/2009, 2009/2010 in del šolskega leta 2010/2011, ki ga za vsako leto pripravljata Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstvo za šolstvo in šport ter sprejme Vlada RS. Gre za (so)financiranje izobraževanja za pridobitev formalne izobrazbe z javno veljavo, po programih nižje poklicnega, srednje strokovnega in splošnega izobraževanja ter v manjšem obsegu dokončanje nekaterih vključitev v višješolsko, visokošolsko in univerzitetno izobraževanje, pri čemer je prioriteta v zagotavljanju dviga izobrazbe na srednješolski stopnji izobrazbe.

V letu 2009 je bilo realizirano sofinanciranje izobraževanja brezposelnih oseb za pridobitev izobrazbe 2220 udeležencem izobraževanja odraslih¹⁰, v letu 2010 pa 3.740 udeležencem¹¹, ter dodatno 189 udeležencem vključitev v programu PUM, od predvidenih 200.

Izvajalo se je tudi financiranje učne pomoči brezposelnim osebam, vključenim v različne programe formalnega izobraževanja, ki poteka v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje. Zagotavljajo se sredstva za plače zaposlenim prek javnih del, ki v organizacijah izobraževanja odraslih zagotavljajo učno pomoč brezposelnim osebam, vključenim v formalno izobraževanje. Učno pomoč je tako v letu 2009 kot v letu 2010 izvajalo 50 učiteljev – brezposelnih oseb, zaposlenih iz naslova opravljanja javnih del, v 25 organizacijah, kjer se izvaja izobraževanje odraslih.

Pri programu javnih del – Učna pomoč niso bila porabljena vsa sredstva, saj na Zavodu RS za zaposlovanje oziroma njegovih območnih službah, ni bilo mogoče

⁹ Kljub temu, da so bili lahko nekateri posamezniki vpisani v oba semestra, smo števili vključenih sešteli, zato je treba ta podatek vrednotiti nekoliko z rezervo.

¹⁰ V OŠO je bilo vključenih 307 brezposelnih, od predvidenih 600, v nižjo poklicno izobraževanje 639, od predvidenih 250, na srednje strokovno stopnjo 879 od predvidenih 2150, na višjo in visoko stopnjo pa 395 od predvidenih 550.

¹¹ Za leto 2010 ni podatkov po stopnjah izobraževalnih programov.

vsem izvajalcem programa vsak mesec napotiti načrtovano število brezposelnih oseb, da bi lahko ustrezno porabili vsa rezervirana sredstva za poplačilo materialnih stroškov izvajalskih organizacij učne pomoči.

Sofinanciranje tega programa poteka v podpori nacionalnega cilja, ki izhaja iz ReNPIO:

- dvig izobrazbene ravni prebivalstva, zlasti aktivnega, vključno z brezposelnimi osebami;
- zmanjšanje poklicnega strukturnega neskladja na trgu dela;
- zmanjšanje osipa v šolskem sistemu in odpravljanje njegovih posledic ter povečanje zaposlovanja.

III.1.3. Dejavnost izobraževanja odraslih (PP: 7229)

V letih 2009 in 2010 so bili iz te proračunske postavke (so)financirani različni programi neformalnega splošnega izobraževanja odraslih in nekatere dejavnosti v podporo izobraževanju odraslih, kot so študijski krožki, središča za samostojno učenje, prireditve in dogodki ob Tednu vseživljenjskega učenja, splošni neformalni programi izobraževanja odraslih, programi združenj izobraževanja odraslih, javni razpis za vpis odraslih in Letni posveti o izobraževanju odraslih.

Študijski krožki (ŠK) in dejavnosti izobraževanja odraslih – (so)financirane po razmestitvah. Izvedenih je bilo:

- v letu 2009 229 splošnih in 40 bralnih ŠK, s 2.603, v letu 2010 pa 285 ŠK s 3.015 udeleženci.
- dejavnost 33 (2009) oziroma 35 (2010) splošno–izobraževalnih središč za samostojno učenje (SSU) - vključenih 6.075 udeležencev v letu 2009 in 5.094 v letu 2010;
- dejavnost 4 regionalnih Borz znanja, skupaj z dejavnostjo osrednje Borze znanja s koordinacijsko funkcijo. V letu 2009 je bil vključen 901 udeleženec, v letu 2010 pa 1.018 udeležencev.

Splošni neformalni programi izobraževanja odraslih

Programi so izbrani na podlagi javnih razpisov za sofinanciranje izobraževanja odraslih ¹².

Predmet razpisa je sofinanciranje splošnih izobraževalnih programov v izobraževanju odraslih, infrastrukturnih dejavnosti v izobraževanju odraslih in programov združenj organizacij za izobraževanje odraslih (v nadaljevanju: združenja) .

V letu **2009** je na javni razpis za področje Splošno izobraževanje odraslih (A) prispelo skupaj 764 izobraževalnih programov. Uspešno je prestalo ocenjevanje 674 programov, neuspešnih pa je bilo 90 programov ali 11,78%.

V razpisu so bili opredeljeni vsebinski sklopi programov in ciljne skupine, ki so jim programi namenjeni:

¹² za leto 2009 je bil objavljen 15. 5. 2009, za leto 2010 pa 23.4.2010.

IZOBRAŽEVALNI VSEBINSKI SKLOPI	CILJNE SKUPINE
1. Trajnostni razvoj	a) Migranti
2. Jezikovno izobraževanje (1. in 2. stopnja)	b) Osipniki
3. Zdravje	c) Brezposelni
4. Nacionalna identiteta in usposabljanje za aktivno državljanstvo	d) Odrasli s posebnimi potrebami
5. Socialne kompetence	e) Manjšine in Romi
6. Medgeneracijsko učenje	f) Zaporniki
7. Ekologija	g) Aktivni odrasli (25 – 55 let)
8. Aktivno in kakovostno staranje	h) Starejši odrasli (nad 55 let)
9. Spodbujanje in motivacija za učenje, učenje učenja	

V sledeči preglednici vidimo število razpisanih in izbranih programov ter obseg razpisanih in odobrenih sredstev:

Preglednica 10: RAZPISANI PROGRAMI IN OBSEG RAZPISANIH SREDSTEV 2009

	IME PROGRAMA	Število razpisanih programov	Sofinanciranje za program (v EUR)	Okvirni obseg sredstev (v EUR)	Število izbranih programov	Sofinanciranje za program (v EUR)	Sredstva (v EUR)
1.	Aktivno državljanstvo	170	470	80.000	128	700	82.311
2.	Izobraževanje odraslih s posebnimi potrebami	108	920	100.000	99	1300	97.665
3.	Izobraževanje odraslih pripadnikov manjšin in Romov	97	920	90.000	36	1300	34.803
4.	Izobraževanje starejših odraslih	504	470	237.000	411	700	266.223
	SKUPAJ	879		507.000	674		481.002

V letu **2009** je bilo tako izpeljanih:

- 128 programov izobraževanja za aktivno državljanstvo;
- 99 programov izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami;
- 411 programov izobraževanja starejših odraslih;
- 36 programov izobraževanja odraslih pripadnikov manjšin in Romov.

V naštetih programih izobraževanja je sodelovalo **11.493 udeležencev**.

V letu **2010** so bili razpisani programi razdeljeni v štiri skupine, A1-A4, med katerimi je bil sklop A3 - izobraževanje starejših odraslih razdeljen na štiri podskupine:

A1: Izobraževanje odraslih s posebnimi potrebami

A2: Izobraževanje odraslih pripadnikov manjšin in Romov in

A3: Izobraževanje starejših odraslih

A3-1 izobraževalni programi s področja jezikovnega izobraževanja,

A3-2 izobraževalni programi s področja družboslovnih ved in ohranjanja kulturne dediščine,

A3-3 izobraževalni programi s področja zdravega načina življenja in varovanja okolja,
 A3-4 izobraževalni programi s področja medgeneracijskega sožitja in interkulturnih kompetenc

A4: Izobraževanje drugih izobrazbeno ali učno prikrajšanih skupin odraslih.

V razpisu je bilo tudi opredeljeno, koliko bo izbranih programov v posamezni skupini, ki bodo po mnenju razpisne komisije najbolj ustrezali pogojem in namenu:

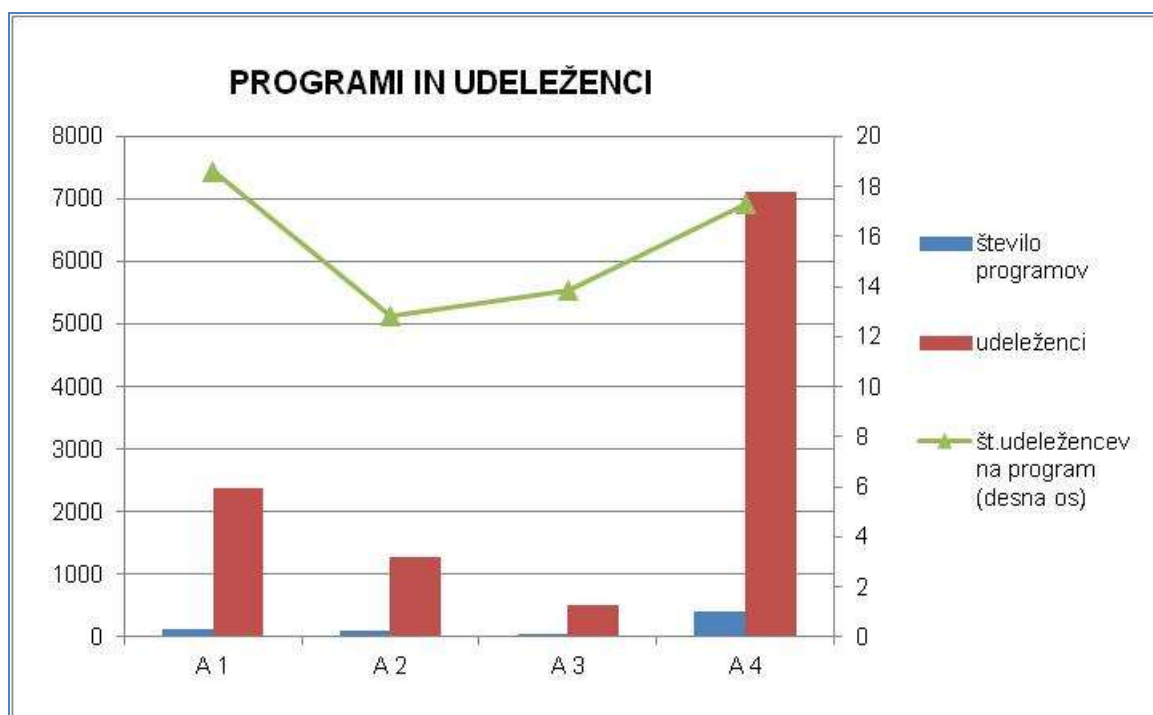
Preglednica 11: RAZPISANI PROGRAMI IN OBSEG RAZPISANIH SREDSTEV 2010

	Programi	Število razpisanih programov	Sredstva
A1	Izobraževanje odraslih s posebnimi potrebami	75	99.000 EUR
A2	Izobraževanje odraslih pripadnikov manjšin in Romov	26	35.000 EUR
A3	Izobraževanje starejših odraslih	376	267.118 EUR
A4	Izobraževanje drugih izobrazbeno ali učno prikrajšanih skupin odraslih	116	83.000 EUR
SKUPAJ		593	484.118 EUR

V letu 2010 je bilo izvedenih **598 programov**, v katere je bilo vključenih **9082 udeležencev**. Izvajalci so po zaključenih programih poročali MŠŠ na posebnih obrazcih. Podatki so bili računalniško obdelani, kar nam omogoča podrobnejšo analizo izvedenih programov, tako glede značilnosti izvajalcev, kot udeležencev.

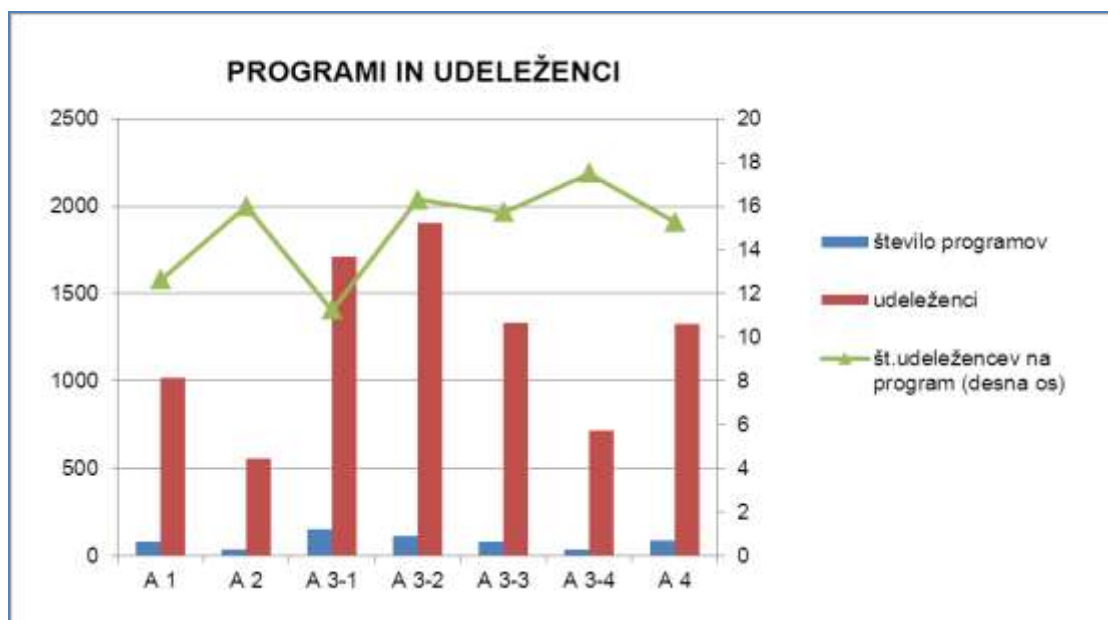
Poglejmo si podatke o izvajalcih in udeležencih nekoliko podrobneje:

Slika 1: PROGRAMI IN UDELEŽENCI 2009

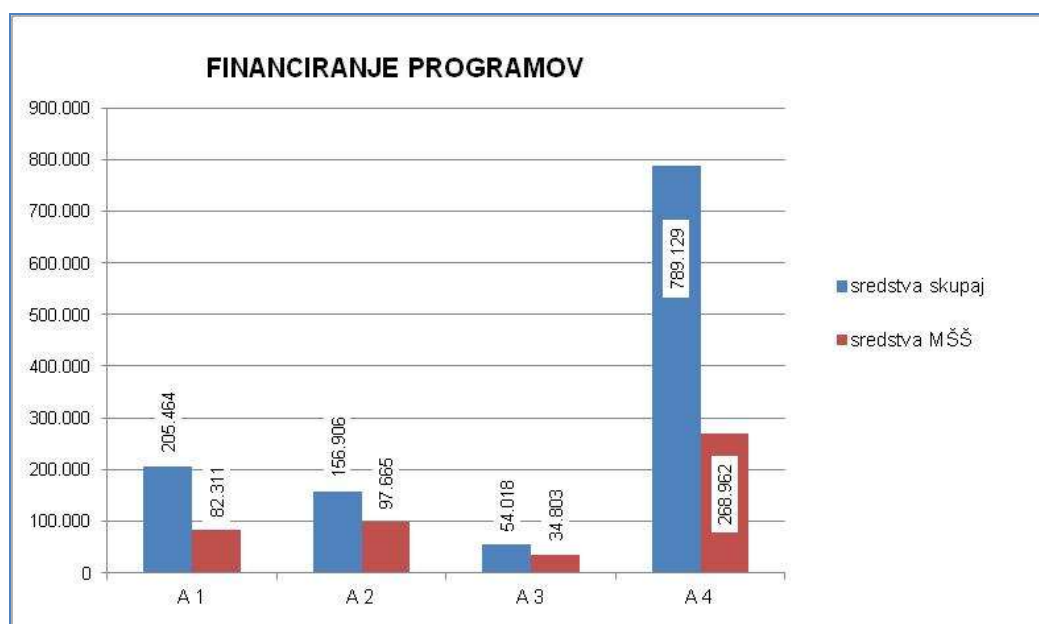
Največje število programov je bilo namenjeno izobraževanju starejših odraslih, katerih se je udeležilo tudi največje število udeležencev. Glede števila udeležencev na posamezno izvedbo, med vrstami programov ni bistvenih razlik: v povprečju se število udeležencev giblje med 12 in 18.

Slika 2: PROGRAMI IN UDELEŽENCI 2010

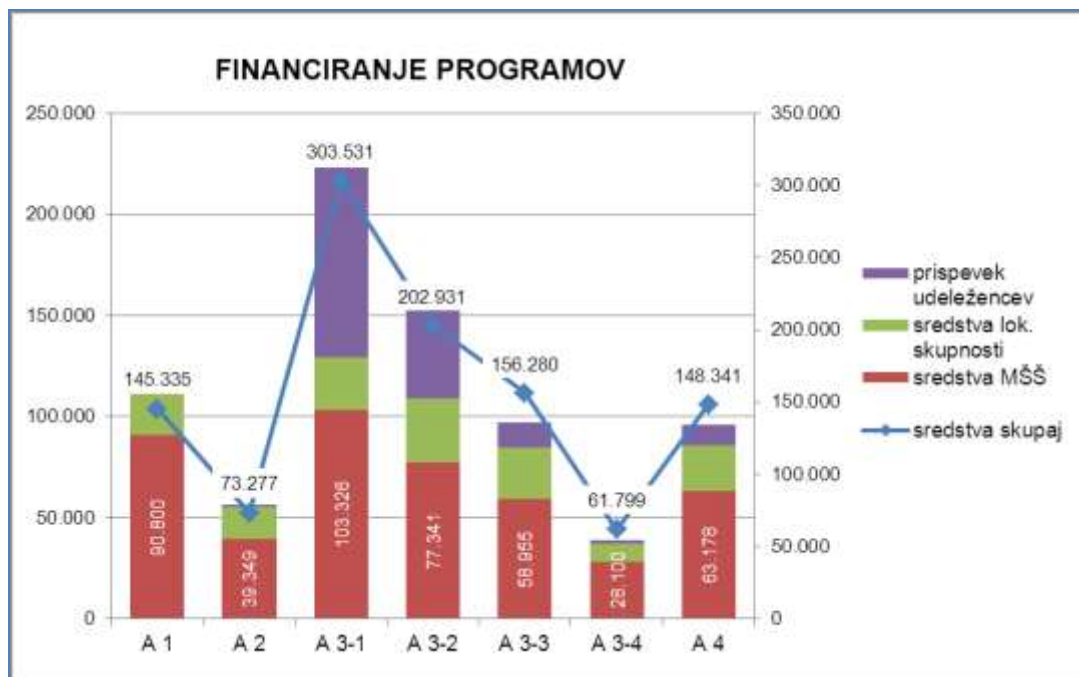
Na *Sliki 2* vidimo, da so bilo tako glede števila programov kot števila udeležencev najbolj privlačni programi, namenjeni jezikovnemu izobraževanju (A3-1) ter družboslovnih ved in ohranjanja kulturne dediščine (A3-2), najmanj pa programi, namenjeni pripadnikom manjšin in Romov (A2) ter zdravega načina življenja in ohranjanja okolja (A3-4). Povprečno število udeležencev v posameznih programih se je gibalo med 11 in 18.

Slika 3: FINANCIRANJE PROGRAMOV 2009

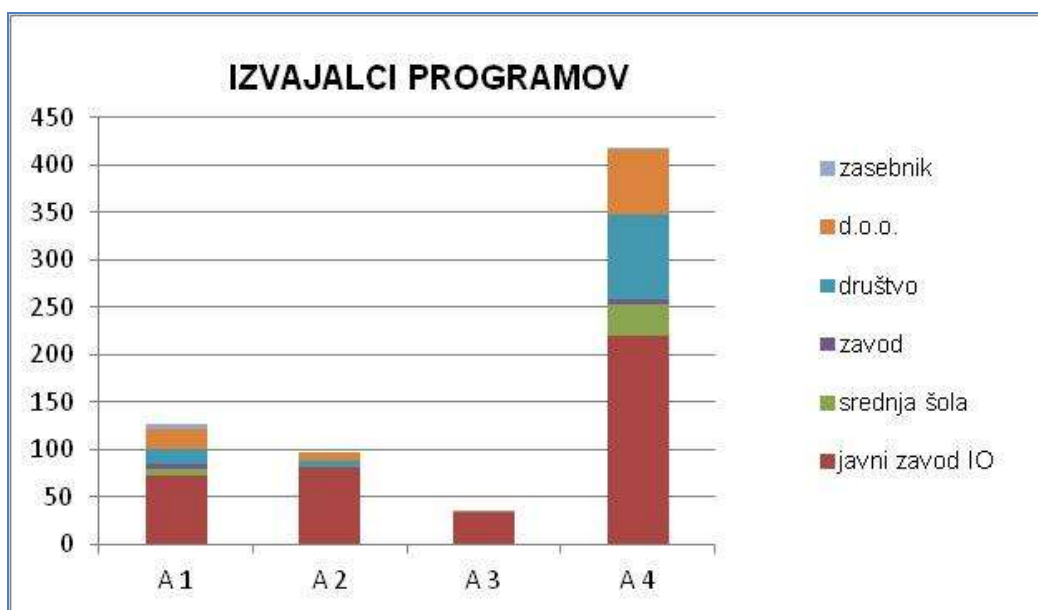
Delež sredstev, ki ga za izvedbo programov zagotavlja MŠŠ je največji pri programih, namenjenih odraslim s posebnimi potrebami in programih, namenjenih pripadnikom manjšin oziroma Romom. Ostala sredstva zagotavljajo izvajalci (v obliki prostora in opreme), nekaj lokalne skupnosti, pri nekaterih programih iz skupine A4 pa znaten delež prispevajo tudi udeleženci (npr. programi učenja jezikov).

Slika 4: FINANCIRANJE PROGRAMOV 2010

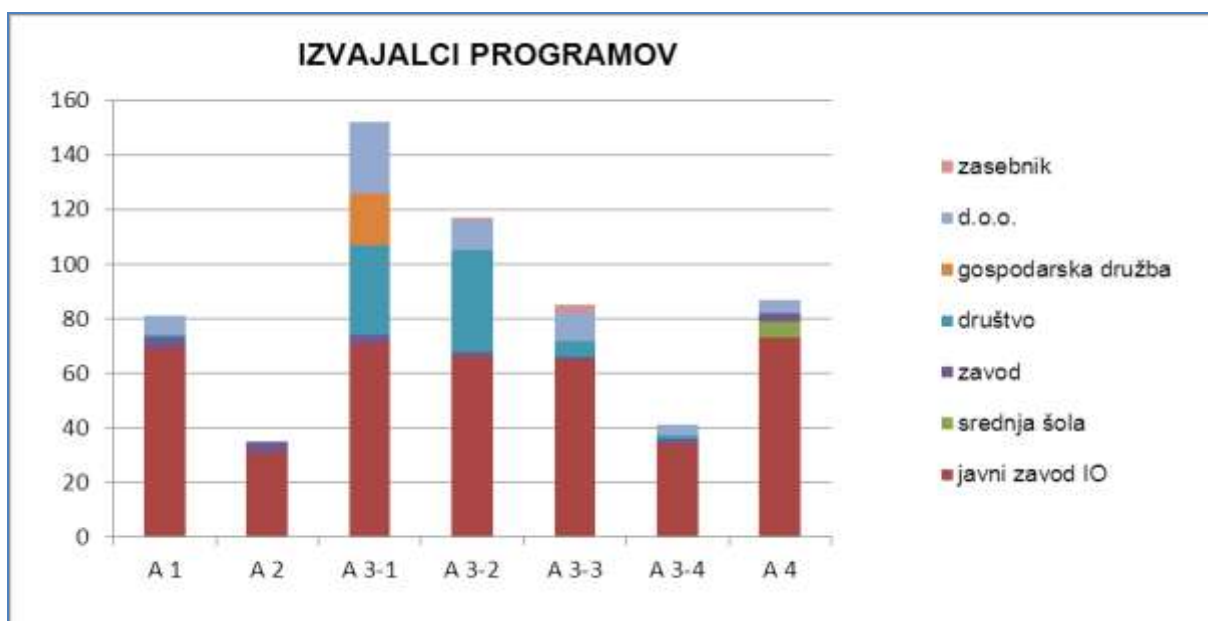
Na *Sliki 4* vidimo nekatere značilnosti financiranja programov. Največ sredstev je MŠŠ na podlagi razpisa namenilo programom jezikovnega izobraževanja (A3-1), za katere so morali največ med vsemi programi prispevati tudi udeleženci sami. Udeleženci so znatno prispevali tudi za udeležbo v programih A3-2 (družboslovne vede in ohranjanje kulturne dediščine). Največji delež financiranja s strani MŠŠ je bil v strukturi namenjen programom A1 (odrasli s posebnimi potrebami) in, A2 (pripadniki manjšin in Romi), za katere udeleženci niso prispevali svojih sredstev. Pri vseh programih so pomemben delež prispevale tudi lokalne skupnosti.

Slika 5: IZVAJALCI PROGRAMOV 2009

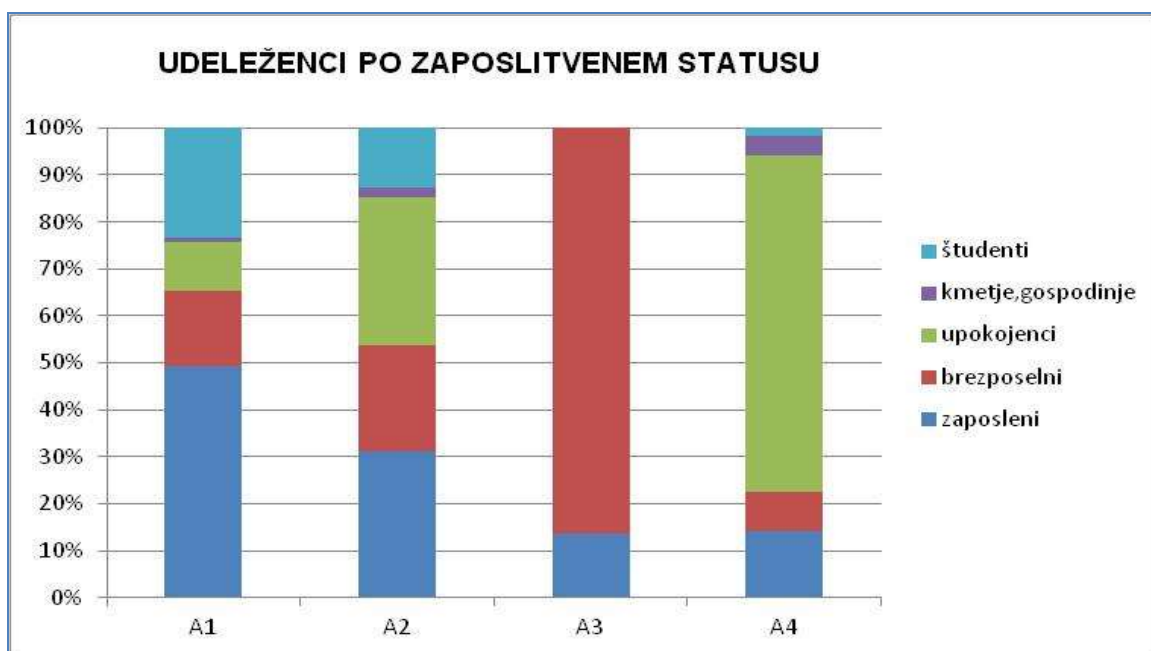
Programe, namenjene prebivalcem s posebnimi potrebami in pripadnikom manjšin, v največji meri izvajajo ljudske univerze in ostali javni zavodi (knjižnice). Delež društev, zasebnikov in d.o.o. med izvajalci pa je večji pri programih, ki so tudi tržno zanimivi.

Slika 6: IZVAJALCI PROGRAMOV 2010

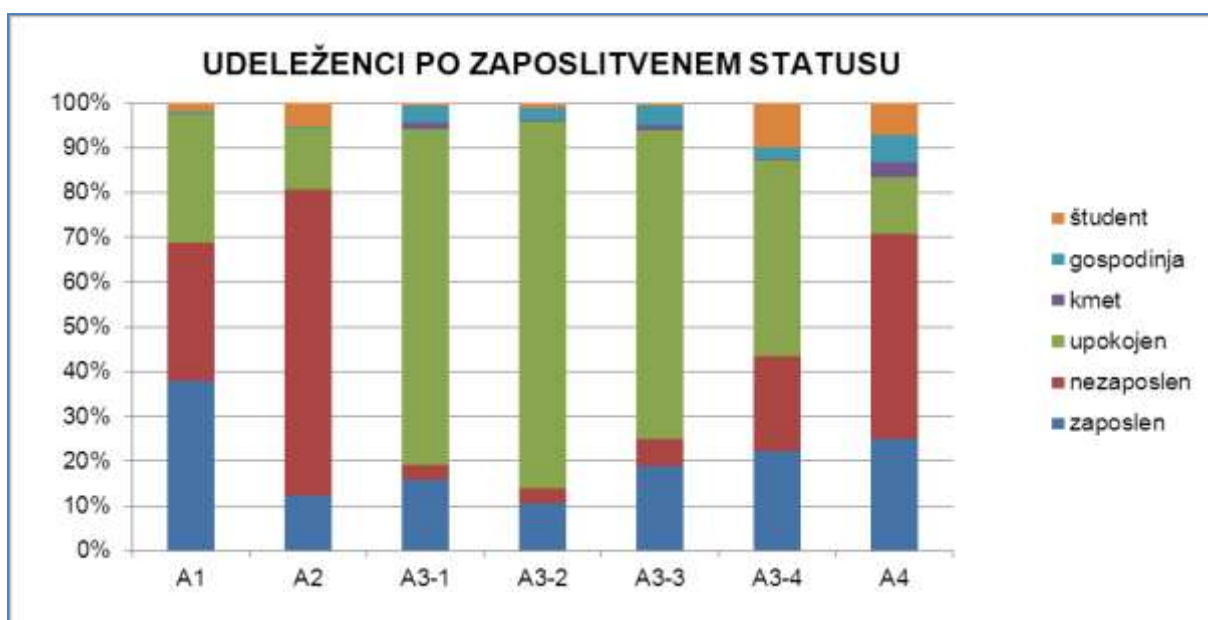
Na Sliki vidimo, da so pri programih, namenjenih najbolj ranljivim ciljnim skupinam (A1, A2, A3-4 in A4), izvajalci večinoma ljudske univerze, medtem ko so pri izvajanju programov, kjer lahko del stroškov zaračunajo tudi udeležencem, v znatni meri prisotna tudi društva, družbe z omejeno odgovornostjo in, pri programih jezikovnega izobraževanja, tudi gospodarske družbe.

Slika 7: UDELEŽENCI PO ZAPOSLOTIVNEM STATUSU 2009

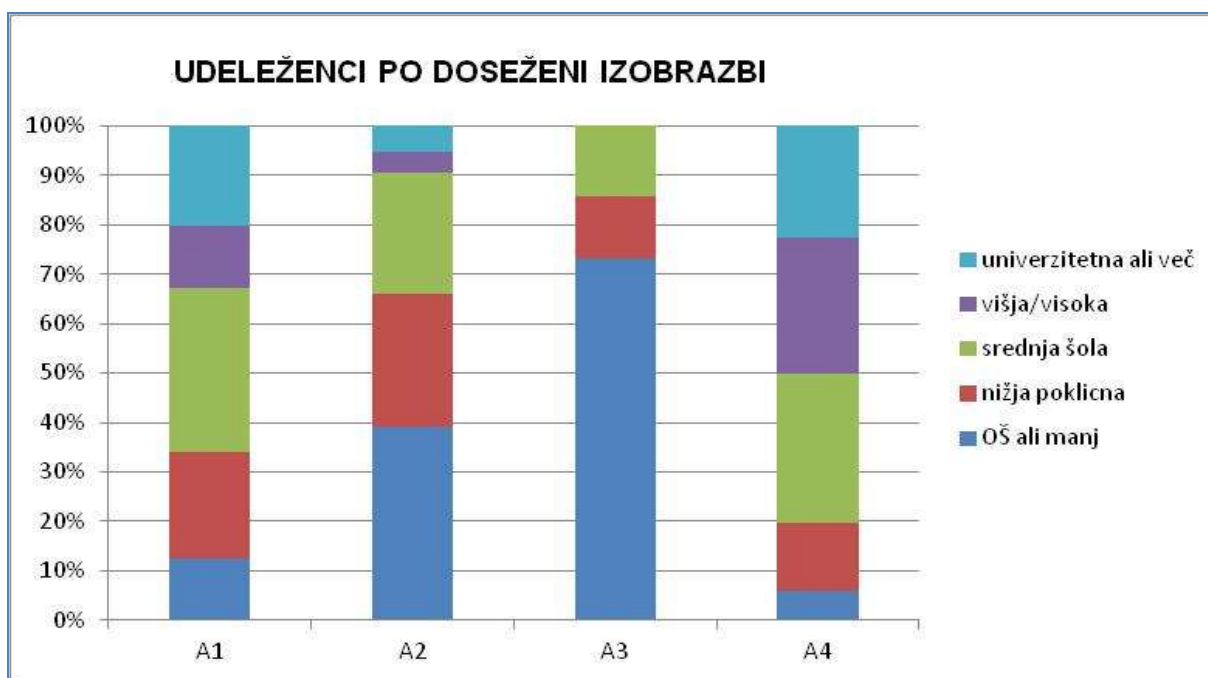
Glede zaposlitvenega statusa je, razumljivo, največja razlika med programi A1 (aktivno državljanstvo), kjer je prevladujejo aktivni prebivalci (zaposleni in študenti) in programi A4, namenjenimi starejšim prebivalcem, ki se jih udeležujejo predvsem upokojenci.

Slika 8: UDELEŽENCI PO ZAPOSLOTIVNEM STATUSU 2010

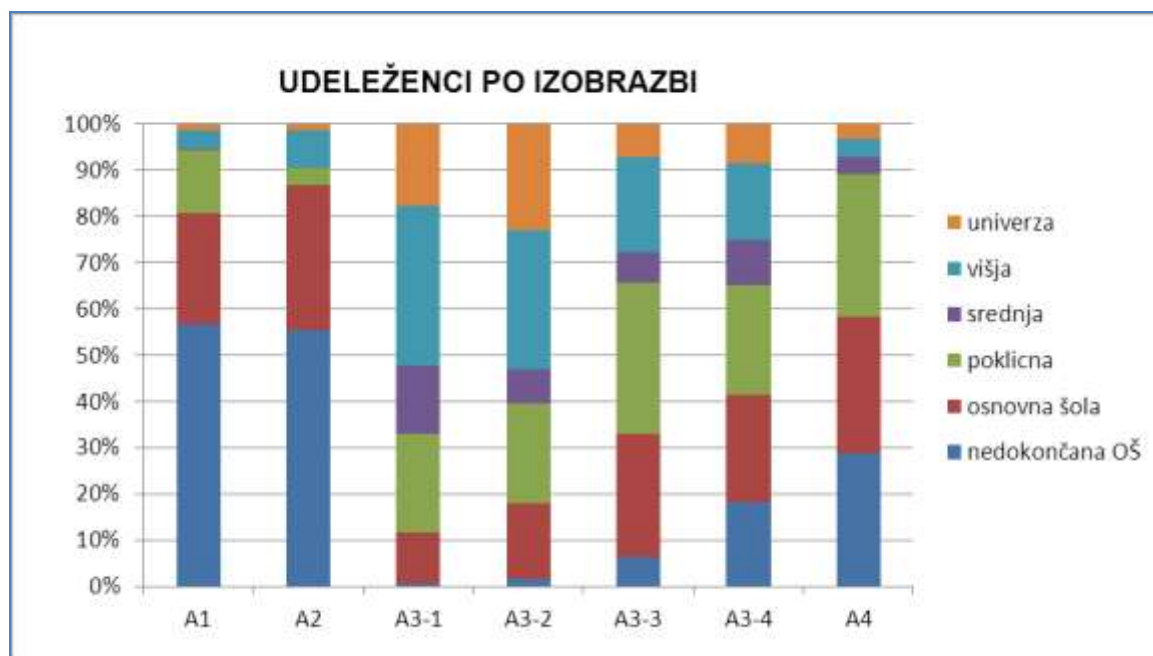
Po zaposlitvenem statusu (Sliki 7,8) vidimo izrazito prevlado upokojencev, predvsem pri programih, ki so namenjeni starejšim odraslim, medtem ko pri programih, namenjenih posebno ranljivim skupinam, velik delež med udeleženci zapolnijo nezaposleni. Pri programih A3-1, A3-2 in A3-3 bi si želeli več udeležencev med starejšimi zaposlenimi, saj gre za pridobivanje novih ključnih kompetenc.

Slika 9: UDELEŽENCI PO DOSEŽENI IZOBRAZBI 2009

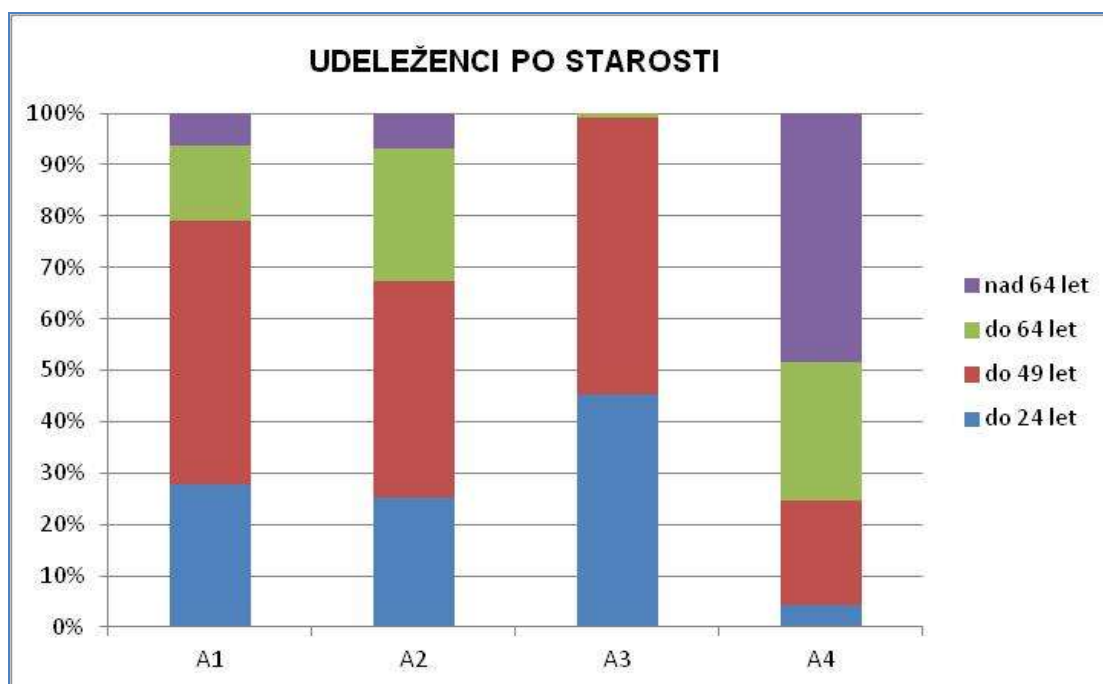
Po doseženi izobrazbi se udeleženci programov A1 in A4 skoraj ne razlikujejo, razumljivo pa odstopajo programi, namenjeni manjšinam in Romom, pri katerih je delež udeležencev z doseženo osnovno šolo ali manj prevladujoč.

Slika 10: UDELEŽENCI PO DOSEŽENI IZOBRAZBI 2010

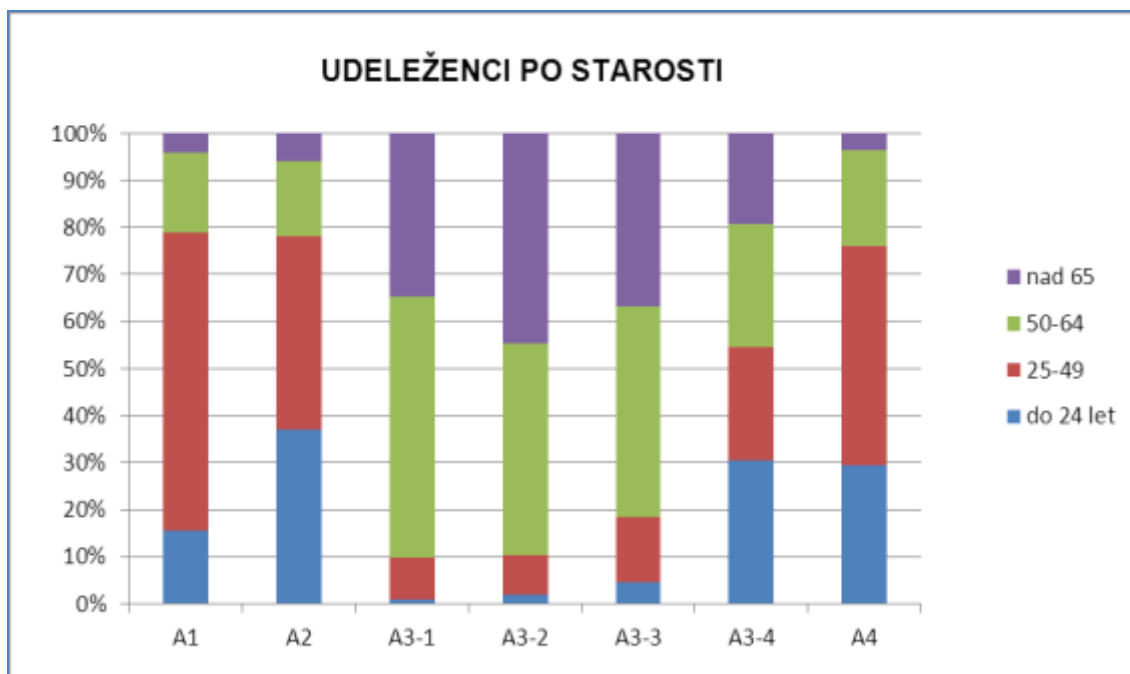
Zelo velike razlike so med udeleženci posameznih programov glede izobrazbe. Pri programih, namenjenih jezikovnemu izobraževanju in ohranjanju kulturne dediščine, ki so tudi po strukturi financiranja specifični, saj pri le-teh največji delež prispevajo udeleženci sami, je bistveno večji delež višje izobraženih, medtem ko je stopnja izobrazbe pri najbolj ranljivih skupinah, razumljivo, najnižja.

Slika 11: UDELEŽENCI PO STAROSTI 2009

Tudi sestava udeležencev po starosti ne preseneča. Glede razlike med spoloma pa lahko znova ugotovimo, da je delež žensk bistveno višji od deleža moških.

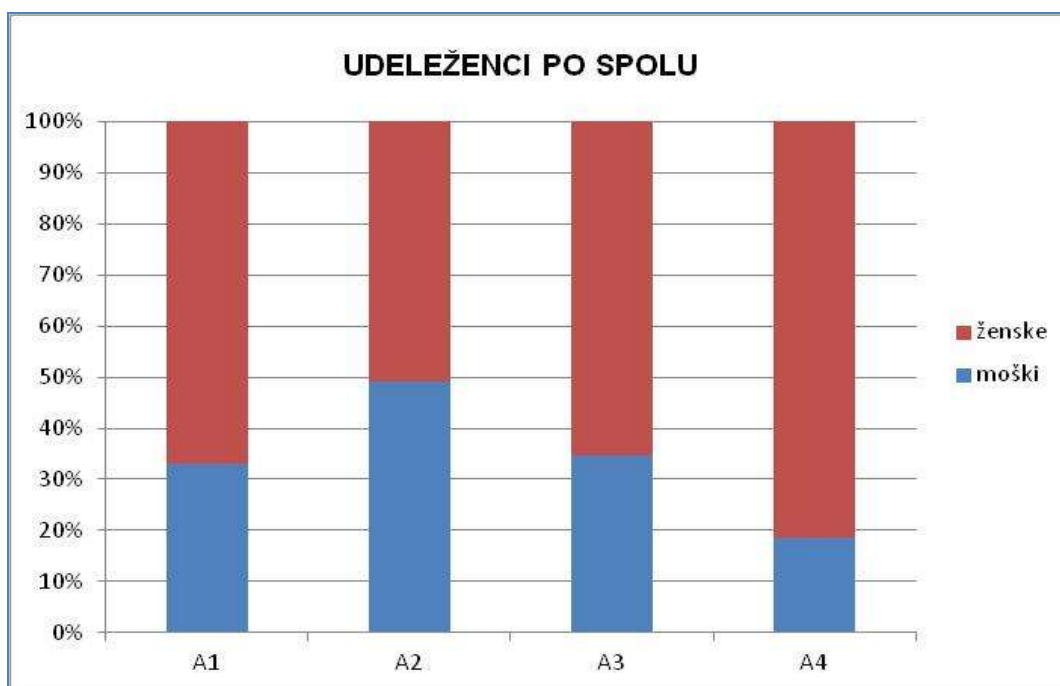
Slika 12: UDELEŽENCI PO STAROSTI 2010

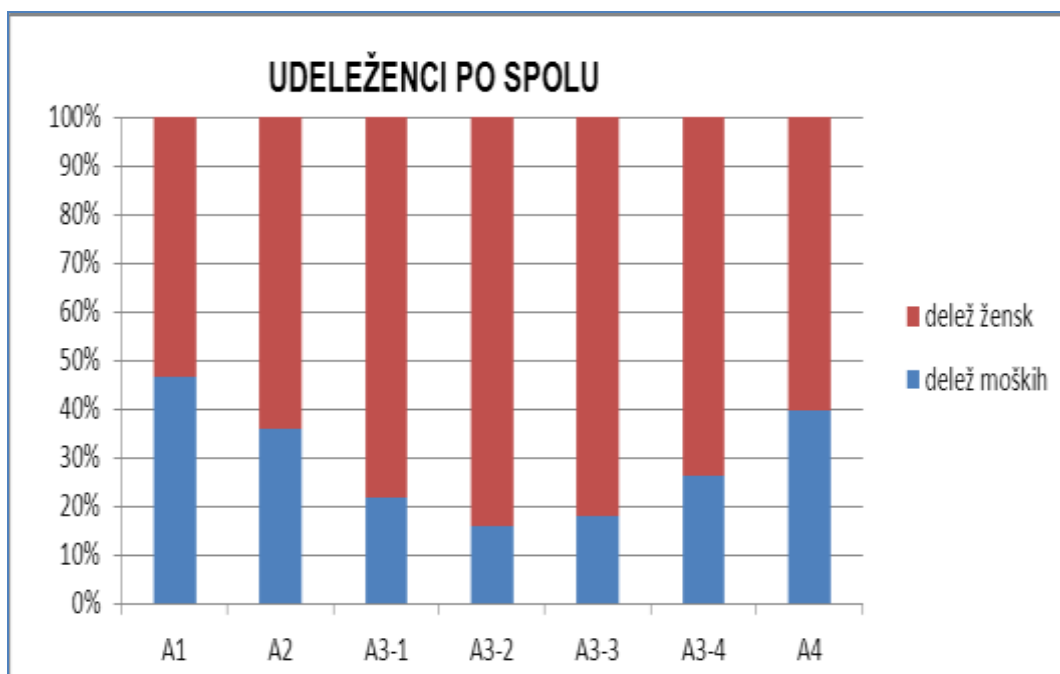
Tudi po starosti se udeleženci zelo razlikujejo po posameznih skupinah programov. Glede udeležencev v programih, namenjenih starejšim odraslim, je slika razumljiva, vendar lahko po drugi strani, v povezavi s sliko o zaposlitvenem statusu udeležencev, ugotovimo tudi zelo velik delež upokojujencev v starostnem razredu 50-

64, kar v znatni meri opredeljuje značilnosti izobraževanja odraslih v Sloveniji in njegove potenciale.

Slika 13: UDELEŽENCI PO SPOLU 2009

Slika 14: UDELEŽENCI PO SPOLU 2010

Na slikah vidimo, v veliki večini programov, izrazito številčno prevlado udeleženk nad udeleženci. Še posebej izrazito je to pri programih, namenjenih starejšim odraslim. Če to povežemo s podatki iz prejšnjih slik lahko po eni strani sklepamo, da med mlajšimi upokojenci, razumljivo, prevladujejo ženske, po drugi strani pa lahko tudi ugotovimo, da so moški upokojenci v programih, ki jih obravnavamo, v precejšnji meri

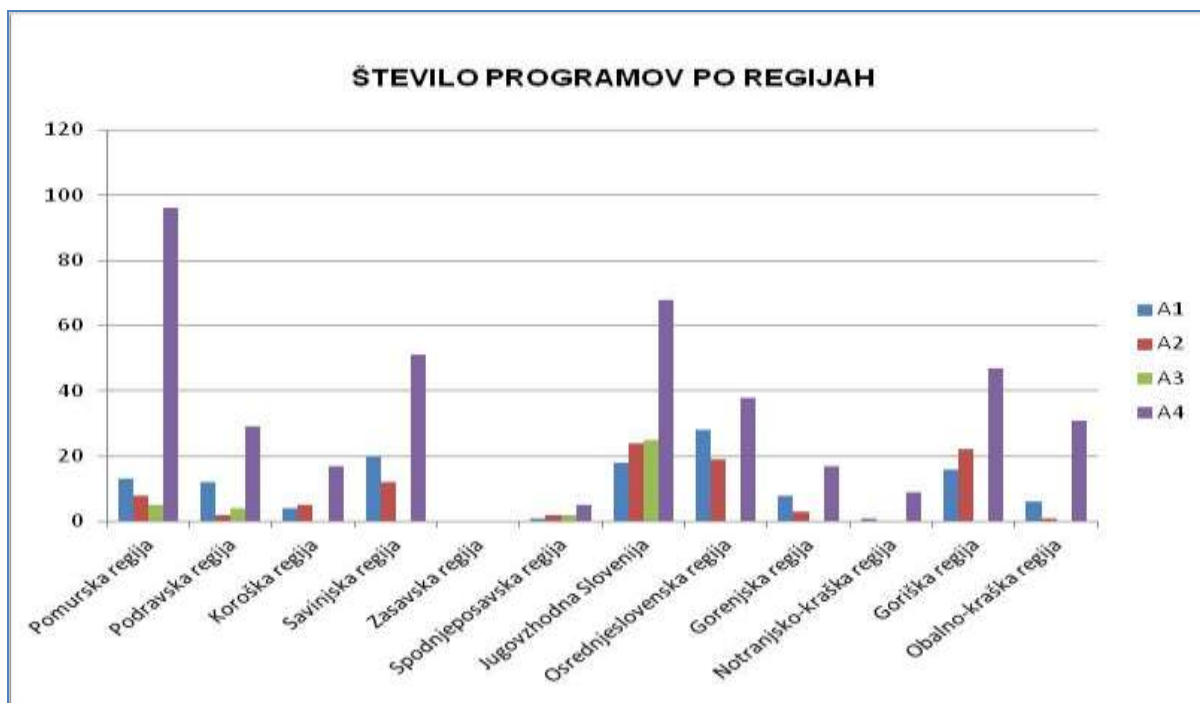
neaktivni. Razmerje je bolj izenačeno pri programih, namenjenih posebno ranljivim skupinam.

Obseg izvajanja programov splošnega izobraževanja se zelo razlikuje po regijah.

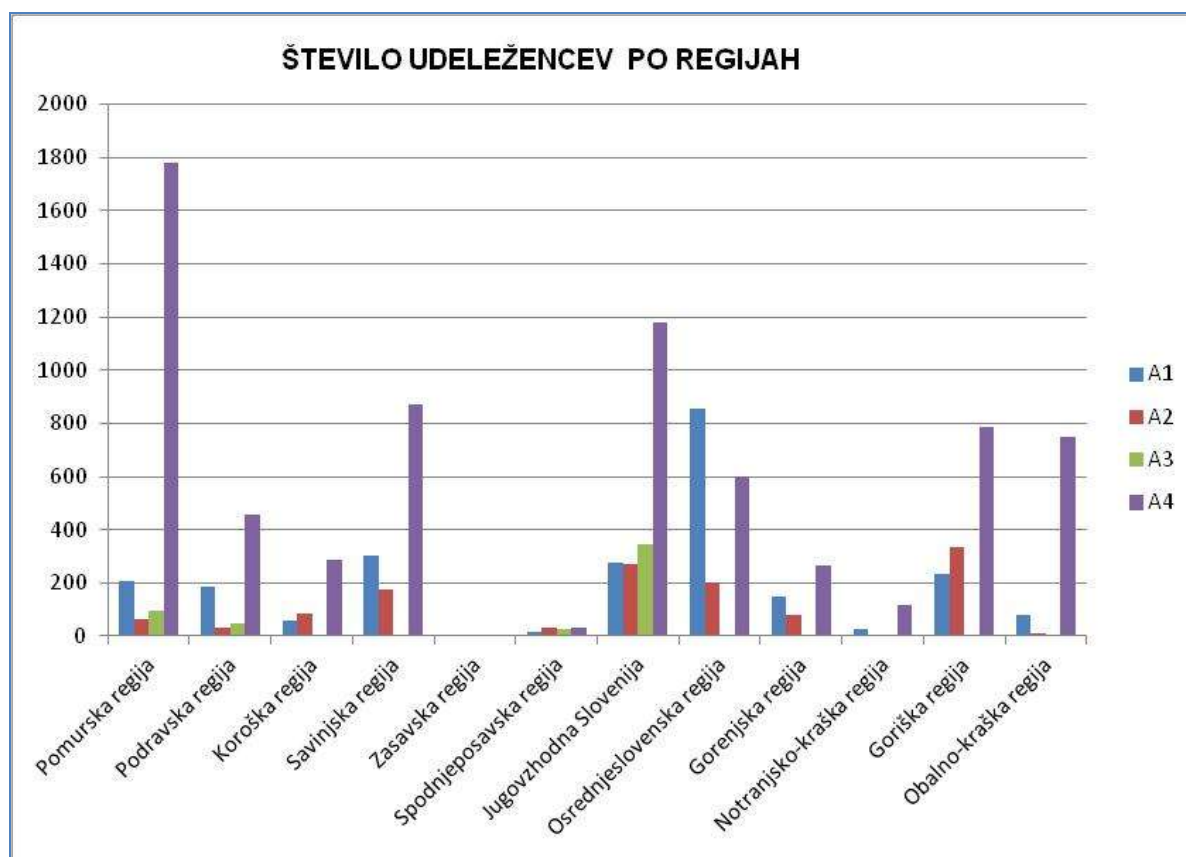
Preglednica 12: **PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2009**

	A1		A2		A3		A4	
	pr.	ud.	pr.	ud.	pr.	ud.	pr.	ud.
Pomurska regija	13	207	8	61	5	96	96	1778
Podravska regija	12	188	2	33	4	48	29	455
Koroška regija	4	56	5	84	0	0	17	288
Savinjska regija	20	302	12	175	0	0	51	870
Zasavska regija	0	0	0	0	0	0	0	0
Spodnjeposavska regija	1	15	2	30	2	25	5	32
Jugovzhodna Slovenija	18	274	24	272	25	344	68	1180
Osrednjeslovenska regija	28	857	19	204	0	0	38	602
Gorenjska regija	8	150	3	80	0	0	17	267
Notranjsko-kraška regija	1	24	0	0	0	0	9	116
Goriška regija	16	232	22	334	0	0	47	787
Obalno-kraška regija	6	78	1	11	0	0	31	749
SKUPAJ	127	2383	98	1284	36	513	408	7124

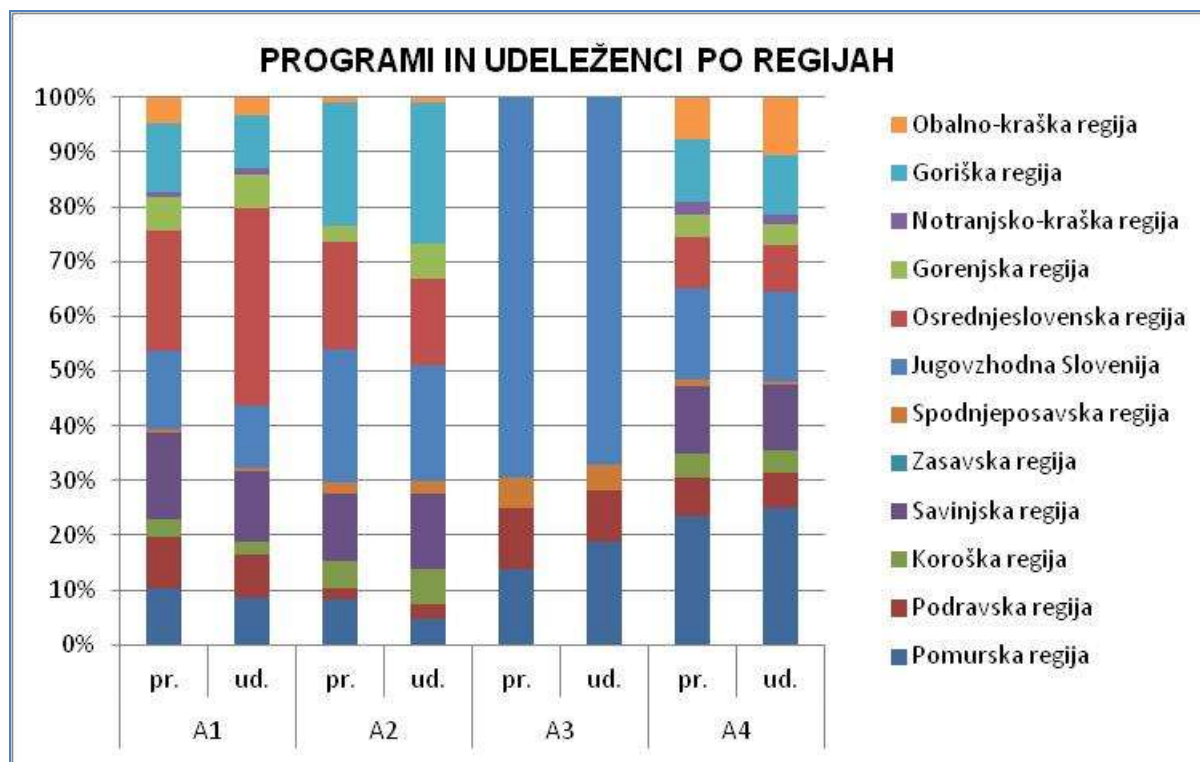
Slika 15: **ŠTEVILO PROGRAMOV PO REGIJAH 2009**

Slika 16: ŠTEVILO UDELEŽENCEV PO REGIJAH 2009

Slika 17: PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2009

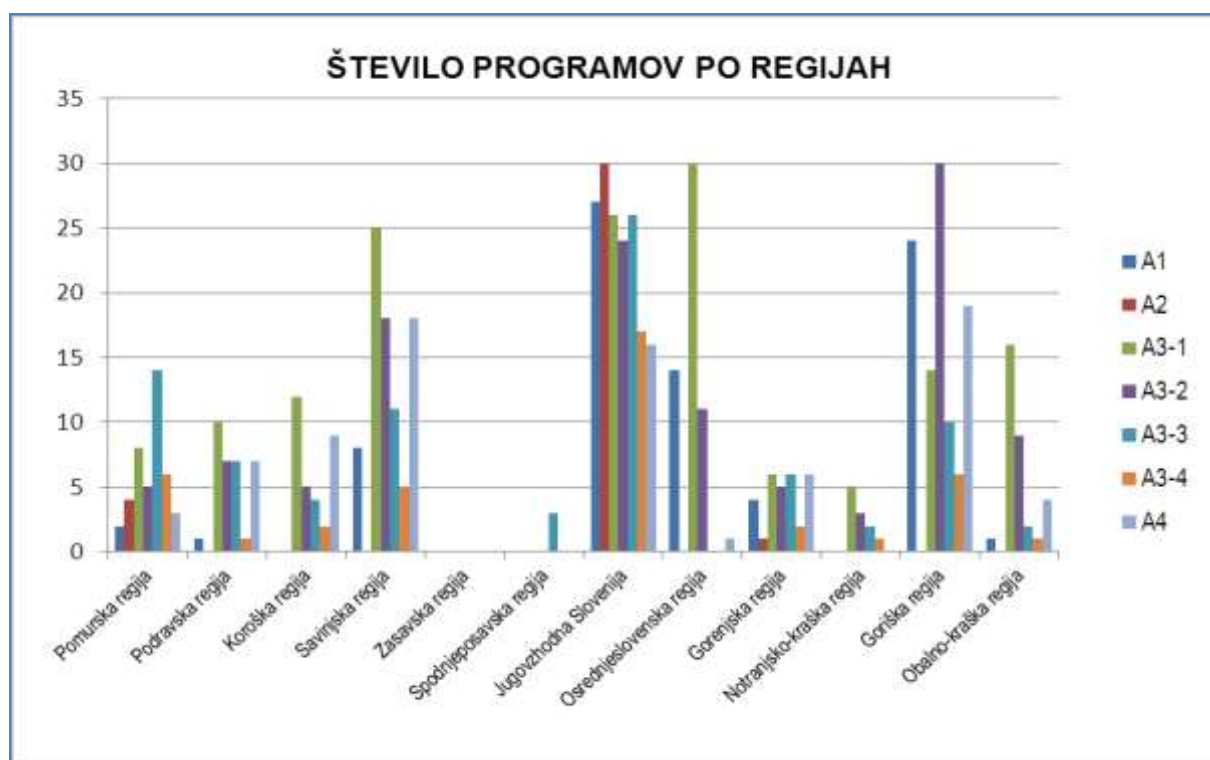
Med zelo aktivne regije lahko štejemo Jugovzhodno Slovenijo, Osrednjo Slovenijo, Goriško regijo in Prekmurje, med popolnoma ali skoraj popolnoma neaktivne pa Zasavsko in Notranjsko- kraško regijo.

Aktivne regije se nekoliko razlikujejo glede izvedenih vrst programov: Osrednjeslovenska prednjači pri programih za spodbujanje aktivnega državljanstva, Goriška pri programih, namenjenih prebivalcem s posebnimi potrebami, Jugovzhodna Slovenija pri programih, namenjenih pripadnikom manjšin in Romom, Prekmurje pa pri programih, namenjenih učenju starejših občanov.

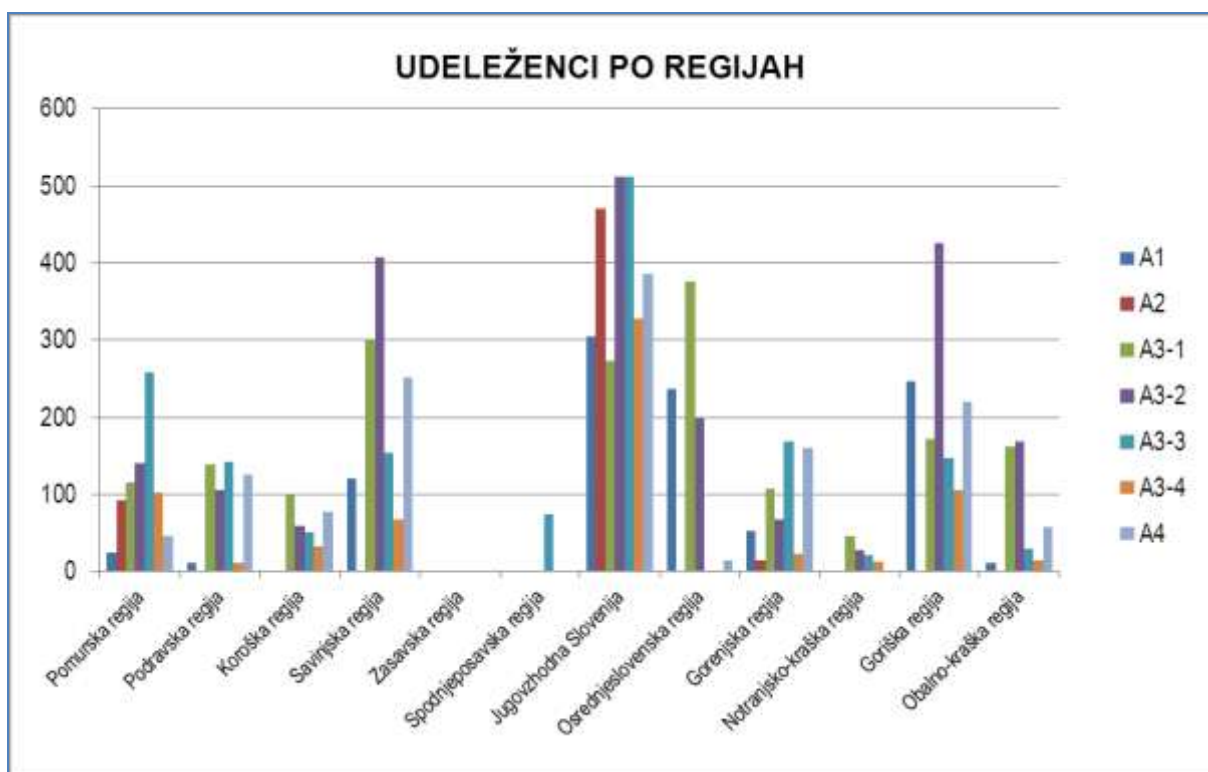
Preglednica 13: PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2010

	A1		A2		A3-1		A3-2		A3-3		A3-4		A4	
	pr.	ud.	pr.	ud.	pr.	ud.	pr.	ud.	pr.	ud.	pr.	ud.	pr.	ud.
Pomurska regija	2	24	4	92	8	115	5	140	14	258	6	102	3	46
Podravska regija	1	12	0	0	10	139	7	106	7	142	1	12	7	125
Koroška regija	0	0	0	0	12	101	5	60	4	51	2	33	9	77
Savinjska regija	8	120	0	0	25	299	18	408	11	153	5	68	18	252
Zasavska regija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spodnjeposavska regija	0	0	0	0	0	0	0	0	3	75	0	0	0	0
Jugovzhodna Slovenija	27	305	30	470	26	273	24	512	26	512	17	327	16	385
Osrednjeslovenska regija	14	237	0	0	30	376	11	199	0	0	0	0	1	15
Gorenjska regija	4	52	1	14	6	107	5	68	6	168	2	23	6	161
Notranjsko-kraška regija	0	0	0	0	5	46	3	28	2	21	1	13	0	0
Goriška regija	24	247	0	0	14	172	30	426	10	148	6	105	19	220
Obalno-kraška regija	1	11	0	0	16	162	9	169	2	29	1	14	4	57
SKUPAJ	81	1008	35	576	152	1790	117	2116	85	1557	41	697	83	1338

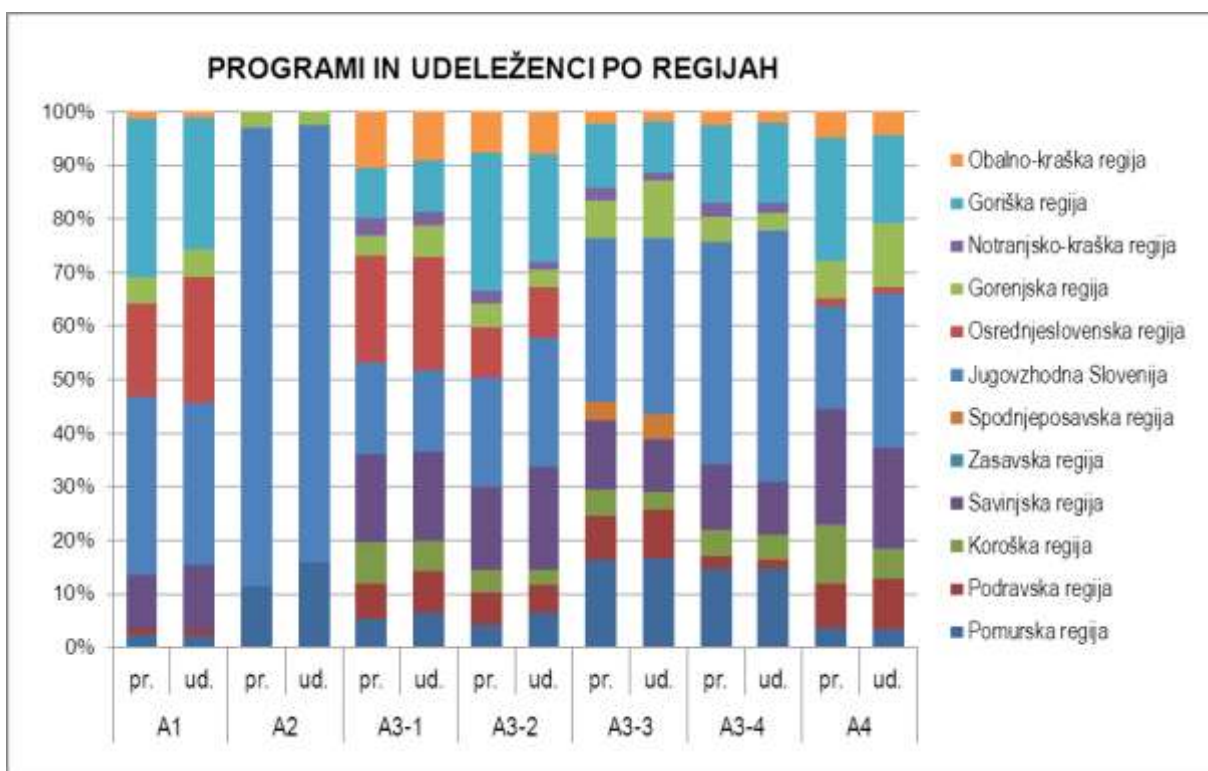
Slika 18: ŠTEVILO PROGRAMOV PO REGIJAH 2010

Slika 19: ŠTEVILO UDELEŽENCEV PO REGIJAH 2010

Slika 20: PROGRAMI IN UDELEŽENCI PO REGIJAH 2010

Tudi v letu 2010 so med statističnimi regijami, glede obsega izvedenih programov, izrazito velike razlike. Na slikah pa tudi v preglednici vidimo, da, tako glede števila programov kakor tudi glede števila udeležencev, prednjačijo tri regije: Jugovzhodna Slovenija, Osrednjeslovenska in Goriška. Podrobnejši pogled pokaže nekatere razlike med omenjenimi tremi: Jugovzhodna Slovenija, z izrazitima centroma v Novem mestu in Črnomlju, prednjači pri vseh programih. Najbolj izrazito pri programih, namenjenih pripadnikom manjšin in Romom, kar je razumljivo. Osrednjeslovenska regija najbolj izstopa pri programih jezikovnega izobraževanja, ki je, kot smo videli, lahko tudi najbolj donosno, Goriška regija pa ima največji delež pri programih, namenjenih zdravemu načinu življenja in varovanju okolja. Iz *Preglednice 13* lahko tudi razberemo, da je povprečno število udeležencev v programih, ki jih izvajajo v Jugovzhodni regiji, nekoliko večje, kot pri ostalih dveh.

Najmanj izvedenih programov je bilo v Zasavski in Spodnje posavski regiji, skromne številke pa veljajo tudi za Notranjsko kraško in Gorenjsko regijo.

Teden vseživljenjskega učenja:

Preglednica 14: **TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA (TVU) 2009**

	Javni razpis			Rezultati javnega razpisa	
	IME DEJAVNOSTI	Število izvajalcev (največ)	Okvirni obseg sredstev v EUR	Število izvajalcev	Dodeljena sredstva (EUR)
1.	Koordinacija prireditev v TVU	26	36.000	25	39.065
2.	Prireditve v TVU	158	64.000	42	19.490
	SKUPAJ		100.000		58.555

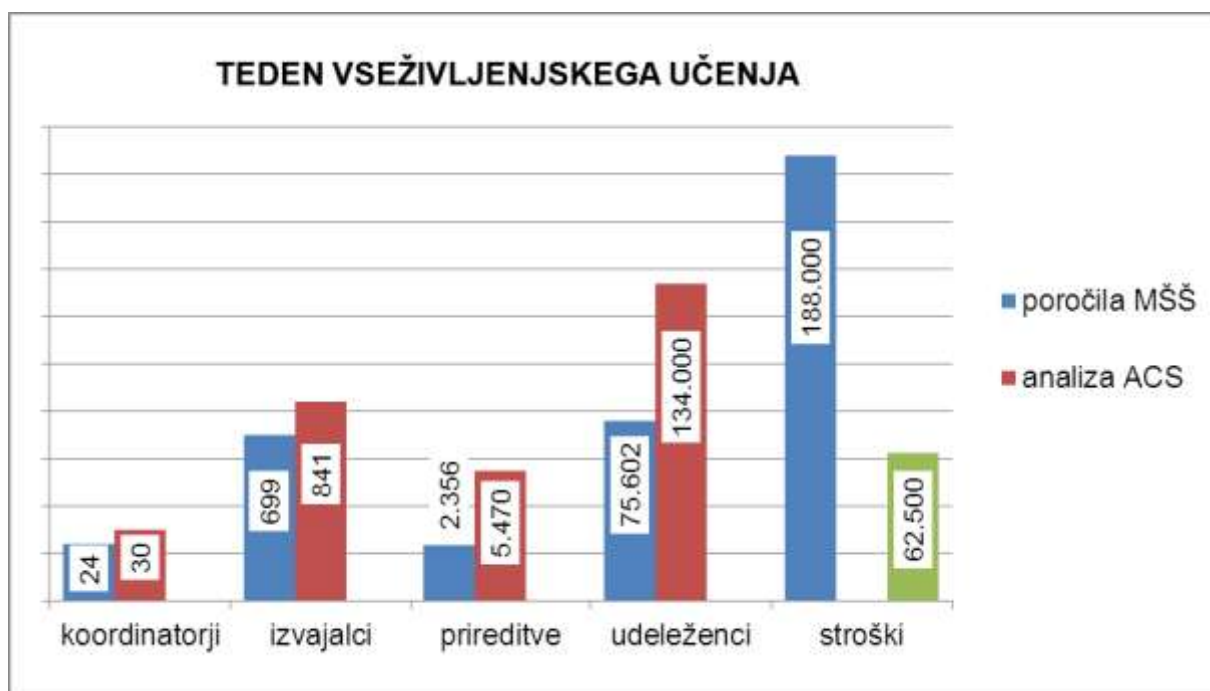
V okviru koordinacije in prireditev je v letu 2009 sodelovalo:

- 25 koordinatorjev prireditev TVU,
- 42 izvajalcev prireditev v TVU,
- prireditve je obiskalo več kot 120.000 ljudi.

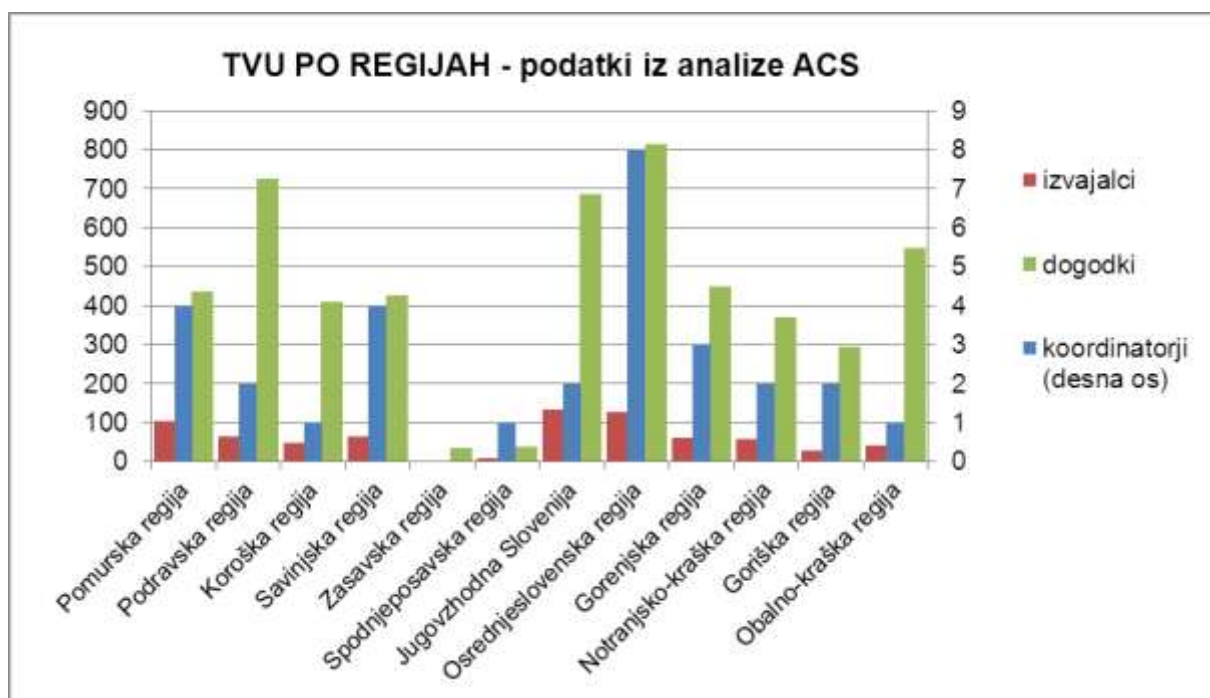
V letu 2010 pa:

- 24 koordinatorjev prireditev TVU,
- 41 izvajalcev prireditev v TVU,
- prireditve je obiskalo več kot 120.000 ljudi.

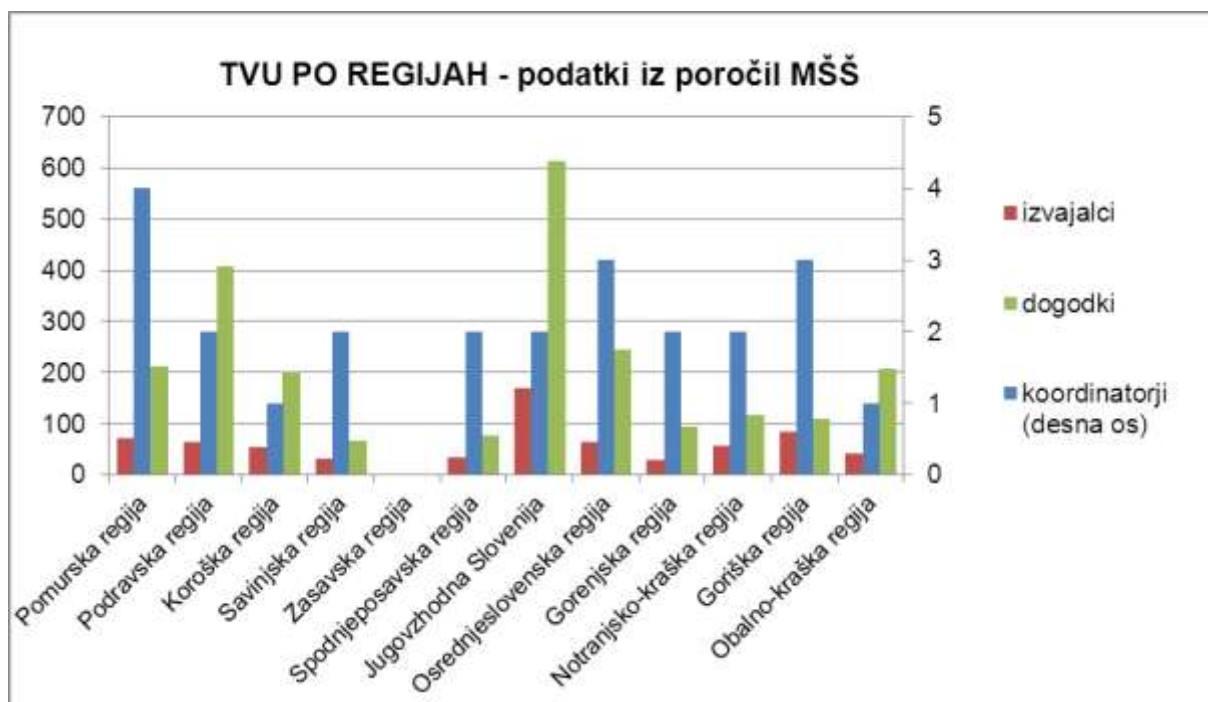
Slika 21: TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA V ŠTEVILKAH 2010

Slika 22: TVU PO REGIJAH 2010 ACS

Slika 23: TVU PO REGIJAH 2010 MŠŠ

Programi in projekti združenj izobraževanja odraslih

V letu 2009 je bilo Izpeljanih **15 programov** združenj za izobraževanje odraslih, v okviru načrtovanih aktivnosti:

1. Sodelovanje v delovnih skupinah, ki jih imenuje Ministrstvo za šolstvo in šport za pripravo strokovnih gradiv oziroma predlogov sistemskih sprememb na področju izobraževanja odraslih.
2. Organizacija nacionalnih strokovnih posvetov na področju izobraževanja odraslih.
3. Strokovno usposabljanje članov združenj.
4. Sodelovanje z združenji izvajalcev izobraževanja odraslih na mednarodni ravni pri spoznavanju dobrih praks s področja delovanja združenja.
5. Razvoj novih izobraževalnih programov za odrasle v skladu s potrebami trga.

Preglednica 15: Programi in projekti združenj izobraževanja odraslih

	IME VSEBINSKEGA PODROČJA	Okvirni obseg sredstev v EUR	Dodeljena sredstva (EUR)
1.	Sodelovanje v delovnih skupinah, ki jih imenuje Ministrstva za šolstvo in šport za pripravo strokovnih gradiv oziroma predlogov sistemskih sprememb na področju izobraževanja odraslih	10.344	9.200
2.	Organizacija nacionalnih strokovnih posvetov na področju izobraževanja odraslih	12.000	36.621
3.	koordinacije izvajalcev izobraževalnih programov in infrastrukturne dejavnosti za študijske krožke, Projektno učenje za mlajše odrasle, Centre vseživljenjskega učenja	9.000	0

4.	Strokovno usposabljanje članov združenj	12.000	10.007
5.	Sodelovanje z združenji izvajalcev izobraževanja odraslih na mednarodni ravni pri spoznavanju dobrih praks s področja delovanja združenja	10.000	1.112
6.	Razvoj novih izobraževalnih programov za odrasle v skladu s potrebami trga	12.000	8.323
	SKUPAJ	65.344	65.263

V letu 2010 pa je bilo izpeljanih je 13 programov združenj za izobraževanje odraslih, v okviru enakih načrtovanih aktivnosti.

Javni razpis za vpis odraslih v šolsko leto

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za šolstvo in šport sta poskrbeli za skupno objavo razpisa za vpis odraslih v šolskih letih 2009/2010 in 2010/2011. V obeh letih je v njem razpisalo prosta vpisna mesta 177 organizacij, od tega:

- 95 srednjih šol v letu 2009 in 91 v letu 2010
- 35 ljudskih univerz v obeh letih
- 47 privatnih oziroma drugih organizacij v letu 2009 in 51 v letu 2010

Razpisanih vpisnih mest v razpis v šolskem letu 2009/2010 je bilo 52.800, v letu 2010/2011 pa skoraj 57.900. To kaže na razmeroma velike možnosti odraslih za vključevanje v izobraževanje za pridobitev javno veljavne izobrazbe, nacionalnih poklicnih kvalifikacij ali drugih javno veljavnih listin.

Struktura razpisanih vpisnih mest po področjih:

Preglednica 16: JAVNI RAZPIS ZA VPIS ODRASLIH

PODROČJE	2009		2010	
	ŠTEVILO VPISNIH MEST	DELEŽ (v %)	ŠTEVILO VPISNIH MEST	DELEŽ (v %)
OŠ ZA ODRASLE + PUM	2.489	5	2.402	4
POKLICNE IN SREDNJE ŠOLE	21.982	42	24.583	43
PROGRAMI USPOSABLJANJA IN NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE	7.413	14	7.074	12
JEZIKI	18.041	34	19.218	33
RAČUNALNIŠKA PISMENOST ZA ODRASLE	2.831	5	3.740	7
SPOZNAVANJE SLOVENSKE ZGODOVINE, KULTURE IN USTAVNE UREDITVE V RS			820	1
SKUPAJ	52.756	100	57.837	100

V besedilo razpisa so vključeni le izobraževalni programi, ki so javno veljavni.

Izobraževanje odraslih – računalniško opismenjevanje in informatika (PP: 4482)

Sredstva na tej postavki so namenjena nadaljnjemu opremljanju javnih zavodov za izobraževanje odraslih – ljudskih univerz z računalniško strojno in programsko opremo. Cilj vlaganj v to področje je zagotoviti ustrezno informacijsko in komunikacijsko opremo, še posebej za izvajanje dejavnosti v okviru projektov in programov ter aktivnosti Centrov vseživljenjskega učenja, kjer sledimo ciljem uresničevanja ReNPIO. (So)financiranje iz te proračunske postavke smo v **letu 2009** izpeljali v dveh časovnih presekih:

- po prijavi na javni poziv 21 ljudskim univerzam,
- po pregledu ostanka sredstev pa je bilo v enakem deležu po razmestitvah sofinanciranih 33 ljudskih univerz za področje IKT opreme.

V letu 2010 je bilo zagotovljeno (so)financiranje v višini 50 % izbranim ljudskim univerzam po javnem razpisu:

- osebne računalnike,
- digitalne projektorje,
- običajne prenosne računalnike,
- manjše prenosne računalnike,
- digitalne fotoaparate,
- sistemsko programsko opremo,
- programsko opremo za zaščito pred računalniškimi virusi,
- programsko opremo za zaščito konfiguracije računalnikov.

III.1.4. Tuji jeziki (PP: 4831)

V letu 2009 je preizkus znanja iz tujih jezikov opravljalo 119 kandidatov na 16 pooblaščenih izvajalskih organizacijah.

V letu 2010 pa 83 kandidatov na 15 pooblaščenih izvajalskih organizacijah.

Aktivnosti potekajo v okviru nalog iz Akcijskega načrta EU (2006 – 2013). S tem smo sledili nacionalnim ciljem na področju osvajanja tujih jezikov. Raba sredstev te proračunske postavke je v domeni Državnega izpitnega centra.

III.1.5. ACS – LDN (PP: 6095)

Andragoški center Slovenije je osrednja razvojna in raziskovalna inštitucija v Sloveniji za izobraževanje odraslih. Iz proračunske postavke 6095 se financira letni delovni načrt Andragoškega centra Slovenije, ki je povezan z razvojem, svetovanjem in raziskovanjem na področju programov izobraževanja odraslih, ki niso tržno zanimivi, so pa pomembni za dvig splošno izobraževalne in kulturne ravni prebivalstva (študijski krožki, središča za samostojno učenje, borze znanja, državljansko izobraževanje, zviševanje ravni pismenosti in temeljnih zmožnosti) ter dejavnosti, potrebne za izvajanje izobraževanja odraslih (razvojno in svetovalno delo, informiranje in promocija, izobraževanje strokovnih delavcev, organizacijska infrastruktura, zagotavljanje kakovosti, izvedba evalvacij in spremljanje poskusov).

2009

V okviru rednih nalog javnega zavoda je bilo na področju:

a) **sistema in organiziranosti izobraževanja odraslih** opravljenih 10 nalog oziroma projektov (1. raziskovanje, razvoj in podpora delovanju sistema izobraževanja odraslih; 2. presojanje in razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih; 3. evalvacija

izobraževalne ponudbe za brezposelne; 4. svetovanje posameznikom in ustanovam; 5. razvoj partnerskega sodelovanja v podporo večje dostopnosti svetovalne dejavnosti odraslemu prebivalstvu; 6. informacijsko - komunikacijska (ikt) podpora svetovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih; 7. razvoj in izvajanje programov andragoškega spopolnjevanja; 8. razvoj novih pristopov pri spopolnjevanju andragoških delavcev; 9. mentorske sheme; 10. informacijsko - komunikacijska (ikt) podpora izobraževalni dejavnosti);

b) zviševanja ravni pismenosti odraslih: preučevanje pismenosti, temeljnih zmožnosti in kompetenc odraslih opravljeni 2 nalogi (1. mednarodna raziskava kompetenc odraslih (PIAAC – raziskava je bila po šestih mesecih umaknjena zaradi recesije); 2. temeljno usposabljanje učiteljev za izvajanje programov UŽU IP, UŽU MK in UŽU MDM);

c) razvoja možnosti za neformalno izobraževanje in učenje: povečanje dostopa do splošnega neformalnega izobraževanja različnih ciljnih skupin opravljenih 6 nalog (1. izobraževanje migrantov; 2. izobraževanje in usposabljanje romskih svetnikov; 3. implementacija modela izobraževanja starejših odraslih ; 4. pilotna izvedba programa temeljnega usposabljanja za trajnosti razvoj; 5. strokovna podpora delovanju središč za samostojno učenje in študijskih krožkov ter razširitev z novimi ciljnimi skupinami; 6. medgeneracijsko učenje – izhodišča za zasnovo koncepta izobraževanja);

č) vrednotenja učenja in novih pristopov k učenju: razvoj vrednotenja neformalnega učenja odraslih opravljena 1 naloga (evalvacija certifikatnega sistema: vpliv na razvoj izobraževanja odraslih in individualno zaposljivost). Poleg tega je potekalo usposabljanje članov komisij za NPK.

d) promocijske dejavnosti opravljene 4 naloge (1. promocija izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja; 2. spletne strani Andragoškega centra Slovenije; 3. Teden vseživljenjskega učenja – TVU 2009; 4. promocijska kampanja Zledi vlečejo);

e) informacijske dejavnosti opravljenih 6 nalog (1. vzdrževanje in razvoj računalniške mreže in intraneta ACS; 2. baze podatkov in kazalniki v izobraževanju odraslih; 3. kazalniki v evropskih sistemih izobraževanja; 4. knjižnično-dokumentacijska dejavnost; 5. pregled ponudbe izobraževanja odraslih v šolskem letu 2009/2010; 6. Novičke);

f) drugih nalog in sodelovanja v mednarodnih projektih opravljenih 10 nalog (1. preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij – usposabljanje¹³; 2. CRP Vzgoja in izobraževanje za medkulturni dialog; 3. andragoško spopolnjevanje v podjetjih; 4. regionalni posvet za implementacijo Akcijskega načrta za učenje odraslih v okviru Evropske komisije; 5. izobraževanje kot dejavnik družbene vključenosti in povezanosti (Includ-ed); 6. prispevek izobraževalnega sistema na poti v evropsko družbo vseživljenjskega učenja - (LLL 2010); 7. evropska mreža za družinsko učenje; 8. Vivace – glasovi za vključevanje in dostop do jezikovnega učenja in kulturnega izobraževanja (Voices for inclusion, voices for access in language learning and cultural education – Vivace); 9. mednarodni projekt »Uveljavljanje metode

¹³ Usposabljanje članov komisij za potrjevanje NPK je ena od ključnih nalog pri razvoju sistema NPK.

kolegialnega presojanja ii«; 10. mednarodni projekt Svetovanje na delovnem mestu - 2 (Guidance merger 2 – Leonardo da Vinci).

Za izvedbo nalog je bilo opravljenih 52.347 učinkovitih ur, ki jih je opravilo 31 zaposlenih.

2010

V okviru rednih nalog javnega zavoda so bile opravljene aktivnosti na naslednjih področjih:

a) Sistem in organiziranost izobraževanja odraslih (opravljenih 12 nalog oziroma projektov):

1. Raziskovanje, razvoj in podpora delovanju sistema izobraževanja odraslih;
2. Strokovne razprave v podporo razvoja kakovosti sistema izobraževanja in učenja odraslih;
3. Razvoj kakovosti izobraževalne ponudbe v izbranih regijah;
4. Podporne dejavnosti za razvoj kakovosti izobraževanja odraslih;
5. Razvoj novih modulov andragoškega spopolnjevanja;
6. Izvajanje programov andragoškega spopolnjevanja;
7. Razvoj postopkov priznavanja predhodno pridobljenega znanja udeležencem v programih spopolnjevanja andragoških delavcev;
8. Izobraževanje multiplikatorjev za izvajanje spopolnjevanja osebja v poklicnem in strokovnem izobraževanju;
9. Svetovanje posameznikom in ustanovam;
10. Razvoj partnerskega sodelovanja v podporo večje dostopnosti svetovalne dejavnosti odraslemu prebivalstvu;
11. Informacijsko – komunikacijska (IKT) podpora svetovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih;
12. Spremljanje in zunanja evalvacija delovanja mreže svetovalnih središč ISIO)

Pri podpori sistema je pomembno poudariti razvoj in vzpostavitev podatkovnih baz in metodologije ter inštrumentarijev za IKT spremljanje uresničevanja ReNPIO, kar pomeni vseh programov in dejavnosti izobraževanja odraslih po prioritetah v ReNPIO, ki tudi po leti 2010 (ob izteku ReNPIO za obdobje 2005-2010) ostajajo enake.

b) Zviševanje ravni pismenosti odraslih: preučevanje pismenosti, temeljnih zmožnosti in kompetenc odraslih (opravljeni 2 nalogi):

1. Strokovne in razvojne naloge za neposredno podporo in nadaljnji razvoj omrežja programov za razvoj pismenosti odraslih;
2. Splošno izobraževalni modul (SIMO);

c) Razvoj možnosti za neformalno izobraževanje in učenje: povečanje dostopa do splošnega neformalnega izobraževanja različnih ciljnih skupin (opravljene 3 naloge):

1. Izobraževanje migrantov;
2. Pilotna izvedba programa temeljnega usposabljanja za trajnostni razvoj;
3. Nadgradnja strokovne podpore in spremljanja SSU in ŠK (Analiza značilnosti pretoka znanja v izbranih okoljih);

č) Vrednotenje učenja in novih pristopov k učenju: razvoj vrednotenja neformalnega učenja odraslih (opravljena 1 naloga): Evalvacija certifikatnega sistema: vpliv na razvoj izobraževanja odraslih in individualno zaposljivost);

d) Promocijska dejavnosti (opravljene 4 naloge):

1. Promocija izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja;
2. Spletne strani andragoškega centra Slovenije;
3. Teden vseživljenjskega učenja – TVU 2010;
4. promocijska kampanja (»Zgledi vlečejo«);

e) Informacijska dejavnosti (opravljenih 8 nalog):

1. vzdrževanje in razvoj računalniške mreže in intraneta ACS,
2. baze podatkov in kazalniki v izobraževanju odraslih,
3. InfOMozaik,
4. Kazalniki v evropskih sistemih izobraževanja,
5. Knjižnično – dokumentacijska dejavnost,
6. Pregled ponudbe izobraževanja odraslih v šolskem letu 2010/2011,
7. e-Novičke,
8. Letopis izobraževanja odraslih).

f) Druge naloge in sodelovanje v mednarodnih projektih (opravljenih 8 nalog):

1. Preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij – usposabljanje;
2. CRP: Vzgoja in izobraževanja za medkulturni dialog;
3. Pravičnost v izobraževanju odraslih;
4. Letni posvet o izobraževanju odraslih;
5. Izobraževanje kot dejavnih družbene vključenosti in povezanosti (INCLUD-ED);
6. Prispevek izobraževalnega sistema na poti v evropsko družbo vseživljenjskega učenja (LLL2010);
7. Širimo semena učenja (Sowing the Learning Seeds – SLS);
8. Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2009 do 2011;
9. Razvoj pismenosti ter ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja od 2009 do 2011.

III.1.6. Mreža javnih zavodov za izobraževanje odraslih (PP: 9140)

Cilj uresničevanja aktivnosti v okviru te postavke je (so)financiranje in s tem vzdrževanje javne mreže v izobraževanju odraslih, ki je potrebna zaradi zagotavljanja relativno enakomerne pokritosti nacionalnega geografskega prostora s ponudbo izobraževalnih programov in dejavnosti v podporo izobraževanju odraslih, kot tudi njihovo večjo dostopnost. Sredstva so namenjena za sofinanciranje plač strokovnih delavcev – organizatorjev izobraževanja v javnih organizacijah za izobraževanje odraslih (srednjih šolah z enotami oziroma organizirano dejavnostjo izobraževanja odraslih in ljudskih univerzah).

V letu 2009 je bilo 67 javnim organizacijam za izobraževanje odraslih, oziroma 93 strokovnim delavcem – organizatorjem izobraževanja odraslih v teh organizacijah, financirano delno poplačilo plač, v skladu s standardi in normativi v izobraževanju odraslih (Ur. l. 43/2000). S tem je bilo omogočeno izpeljati 464.625 ur organiziranega izobraževalnega dela v izobraževalnih programih za odrasle, ki so v javnem interesu. Število tovrstnih javnih organizacij, ki izvajajo javno službo in javne programe izobraževanje odraslih, se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo, ker ne izpolnjujejo pogojev za vpis v razvid izobraževalcev odraslih.

V letu 2010 je bilo 72 javnih organizacij, kjer imajo organizirano izobraževanje odraslih, oziroma 105 strokovnim delavcem – organizatorjem izobraževanja odraslih v teh organizacijah, financirano delno poplačilo plač, v skladu s Standardi in normativi v

izobraževanju odraslih (Ur. l. 43/00). S tem je bila zagotovljena izpeljava 526.111 ur organiziranega izobraževalnega dela v izobraževalnih programih za odrasle, opredeljenih po prioritetah ReNPIO.

Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2009 do 2011 (PP: 9242 – ESS; PP: 9254 – lastna sredstva)

Poraba sredstev je bila nižja zaradi poznega podpisa pogodbe (še le v septembru 2009).

Cilj operacije: širiti novo znanje in razvijati nove kompetence v omrežju izobraževalcev odraslih, tako tistih, ki načrtujejo in vodijo izobraževalne aktivnosti, so v vlogi svetovalcev, kot tistih, ki neposredno prenašajo znanje na druge.

Aktivnosti so se izvajale v okviru podprojektov:

- Usposabljanje za andragoško delo,
- Usposabljanje za razvoj pismenosti,
- Usposabljanje za delovanje programa PUM,
- Usposabljanje za delovanje svetovalnih središč ISIO,
- Usposabljanje za središča za samostojno učenje (SSU),
- Usposabljanje za samoevalvacijo v izobraževanju odraslih.

Doseženi rezultati:

2009

- 12 novih oziroma prenovljenih učnih gradiv,
- 219 vključenih strokovnih delavcev, ki izvajajo zgoraj naštetih programe.

2010

- 25 novih oziroma prenovljenih učnih gradiv,
- 1 program za strokovne delavce,
- 255 usposobljenih strokovnih delavcev.

III.1.7. Zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja in svetovanje (PP: 6909 – ESS; PP: 6953 – lastna sredstva)

Nizka poraba razpoložljivih sredstev v letu 2009 je bila zaradi poznega črpanja za sofinanciranje izobrazbenega primanjkljaja (dejansko izplačilo šolnin šele v letu 2010). Razpis Digitalno opismenjevanje starejših ni bil objavljen. Neporabljena sredstva iz naslova ESS so bila ustrezno prenesena na naslednja leta.

Sofinanciranje šolnin zaposlenim odraslim

21.8.2009 je bilo v Uradnem listu RS, št. 66/09 objavljeno Javno povabilo za sofinanciranje šolnin izobrazbenega primanjkljaja v šolskih letih 2007/2008, 2008/2009 in 2009/2010.

Cilji programa so: (i) s sofinanciranjem šolnin spodbuditi odrasle k dokončanju programov formalnega izobraževanja do srednješolske ravni izobrazbe (do 5. stopnje izobrazbe) in s tem k dvigu njihove izobrazbene ravni; (ii) doseganje boljše splošne izobraženosti odraslih in dvig izobrazbene ravni do 12 let uspešno končanega šolanja.

Glede na primarno načrtovane kazalnike naj bi v letu 2009 sofinancirali do 2.000 udeležencev izobraževanja, ki bi izpolnjevali kriterije javnega povabila. Kazalniki niso bili doseženi. **V letu 2009 je bilo vloženih 1.363** popolnih vlog odraslih, ki so se izobraževali po različnih programih za dvig izobrazbene ravni do 5. stopnje izobrazbe. Obravnava vlog se je prenesla v leto 2010, s tem pa tudi finančna sredstva na tej proračunski postavki.

Predhodno načrtovanje kazalnikov za leto 2010 je opredelilo sofinanciranje šolnine do 2.800 udeležencem izobraževanja, ki bi izpolnjevali kriterije javnega povabila.

V okviru javnega povabila so bile **v letu 2010 šolnine dodeljene 1.925 vlagateljem** oziroma dodeljenih 3.918 šolnin za posamezen letnik/šolsko leto izobraževanja, v višini **1.777.126 EUR**.

Projektno učenje mladih (PUM)

Program je namenjen mlajšim odraslim, ki zgodaj opustijo šolanje, brez ustrezne izobrazbe. Cilji programa so preprečevanje socialne izključenosti, zmanjševanje družbene zapostavljenosti, motiviranje, spodbujanje k učenju in nadaljevanju opuščena formalnega izobraževanja in/ali vključitev v delo.

V letu 2009 je bilo v program vključenih 144 mlajših odraslih v 12 skupinah.

V letu 2010 pa 395 mlajših odraslih v 12 skupinah pri 12 izvajalcih programa PUM.

Most do izobrazbe (UŽU – MI)

Program je namenjen manj izobraženim odraslim, ki imajo do 10 let šolanja in se želijo izobraževati s ciljem: spodbujanje motivacije, razvoj učnih tehnik in komunikacijskih spretnosti ipd. Cilj programa je pridobivanje temeljnega znanja in spretnosti, socialnih spretnosti, usposabljanje za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo.

V letu 2009 je bilo v program vključenih 544 odraslih udeležencev v 41 skupinah, v letu 2010 pa 422 odraslih udeležencev v 31 skupinah.

Beremo in pišemo skupaj (UŽU – BIPS)

Program je namenjen manj izobraženim staršem otrok v nižjih razredih osnovne šole (1.–4. razred osemletke ali prvo triletje devetletke). Cilj programa je razvijanje temeljnih spretnosti na ravni, ki ustreza potrebam staršev v vsakdanjem življenju in za pomoč otroku pri opismenjevanju.

V letu 2009 je bilo v program vključenih 362 odraslih udeležencev v 27 skupinah, v letu 2010 pa 341 odraslih udeležencev v 25 skupinah.

Izzivi podeželja (UŽU – IP)

Program je namenjen manj izobraženim odraslim (deset ali manj let šolanja), pretežno prebivalcem podeželja, za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj za izboljšanje ekonomskega in socialnega položaja na podeželju ter za izvajanje dejavnosti na podeželju (osebno dopolnilno delo ali dopolnilne dejavnosti na kmetiji).

V letu 2009 je bilo v program vključenih 453 odraslih udeležencev v 29 skupinah, v letu 2010 pa 335 odraslih udeležencev v 28 skupinah.

Moje delovno mesto (UŽU – MDM)

Program je namenjen zaposlenim odraslim nad 26 let, ki imajo praviloma največ 10 let šolanja, delajo na bolj enostavnih delih in si zaradi pomanjkanja primernih informacij in priložnosti niso sposobni sami zagotoviti izboljšanja poklicnega položaja in s tem varnejše prihodnosti v tehnološko hitro se razvijajoči družbi.

V letu 2009 je bilo v program vključenih 42 odraslih udeležencev v 2 skupinah, v letu 2010 pa 33 odraslih udeležencev v 10 skupinah.

Moj korak (UŽU – MK)

Program je namenjen posameznikom s posebnimi potrebami oziroma osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti, za bolj samostojno in bolj kakovostno življenje pa potrebujejo tudi boljše obvladanje temeljnih spretnosti.

V letu 2009 je bilo v program vključenih 190 odraslih udeležencev v 18 skupina, v letu 2010 pa 209 odraslih udeležencev v 17 skupinah.

Računalniška pismenost za odrasle (RPO)

Sofinanciranje računalniškega opismenjevanja je namenjeno zaposlenim odraslim, predvsem tistim z osnovnimi in nižjimi poklicnimi kvalifikacijami, v starostni skupini od 25 do 64 let. Temeljni namen programa je popularizirati in spodbuditi splošno računalniško pismenost med odraslimi, omogočiti vsem kar najboljše uporabljati osebni računalnik in spoznati prednosti njegove uporabe ter ponuditi osnovno računalniško usposabljanje, ki bo omogočilo aktivno vlogo v informacijski družbi vsem ne glede na starost ali doseženo izobrazbo.

V letu 2009 je bilo v program vključenih 3.404 odraslih udeležencev v 291 skupinah, v letu 2010 pa 2.070 odraslih udeležencev v 157 skupinah.

Preglednica 17: JAVNO VELJAVNI PROGRAMI ZA RAZVOJ PISMENOSTI

	2009		2010	
	udeleženci	skupine	udeleženci	skupine
PUM	144	12	395	12
UŽU-MI	544	41	422	31
UŽU-BIPS	362	27	341	26
UŽU-IP	453	29	335	28
UŽU-MDM	42	2	33	10
UŽU-MK	190	18	209	17
RPO	3.404	291	2.070	157
SKUPAJ	5.139	420	3.805	281

IV.1.8. Posodabljanje izobraževalnega sistema in kakovost (PP: 9241 – ESS; PP: 9253 - lastna udeležba)

V okviru postavke so se v letu 2009 (so)financirane aktivnosti v okviru treh operacij in podprojektov iz naslova neposredne potrditve operacij, ki jih je izvajal Andragoški center Slovenije.

Razvoj pismenosti ter ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja od 2009 do 2011

Podprojekt *Razvoj pismenosti*

Cilji operacije:

v okviru razvoja pismenosti:

- evalvirati 7 javno veljavnih programov za razvoj pismenosti odraslih (UŽU programi in program računalniška pismenost in PUM - Projektno učenje za mlajše odrasle);
- evalvirati 6 programov za usposabljanje strokovnih delavcev;
- pripraviti strokovne podlage za prenovo;
- prenoviti evalvirane programe za ciljne skupine in strokovne delavce;
- pripraviti strokovne podlage in scenarije za razvoj 5 IKT gradiv za odrasle;
- razviti nov program za mlade osipnike in program za usposabljanje izvajalcev.

v okviru ugotavljanja in priznavanje neformalnega učenja:

- razviti orodja za ugotavljanje in priznavanje učinkov neformalnega učenja odraslih za potrebe zaposlovanja in nadaljnega izobraževanja;
- izdelati model za vrednotenje znanj, spretnosti in kompetenc in preizkus v izbranih centrih vseživljenjskega učenja - CVŽU;
- poskusno usposobiti strokovne delavce v CVŽU za izpeljavo postopkov identificiranja, dokumentiranja ter vrednotenja predhodno pridobljenih znanj ter nudenja svetovalne
- podpore kot ključnega mehanizma v procesih vrednotenja;
- usposobiti strokovne delavce v 3 izbranih centrih VŽU, ki bodo sodelovali pri izpeljavi pilotne faze projekta ter diseminacijske delavnice v preostalih CVŽU;
- preizkusiti in evalvirati model za ugotavljanje in vrednotenje učinkov ter preveriti možnosti za implementacijo rezultatov pilota v druge delujoče CVŽU;
- izpeljati analize o obsegu in postopkih vrednotenja predhodnega učenja na področju formalnega izobraževanja odraslih;
- pripraviti strokovne podlage za izvajanje in usmerjanje procesov vrednotenja predhodno pridobljenih znanj na področju učenja in izobraževanja odraslih.

Doseženi rezultati v letih 2009 in 2010 skupaj:

- evalvacijski načrt, ki vsebuje: temeljna izhodišča, vsebinska področja evalvacije, časovni načrt projekta in opredelitev nalog, standarde evalvacije, predvidene rezultate.
- evalvacija javno veljavnih programov za odrasle (5 programov za razvoj pismenosti, Računalniška pismenost za odrasle – RPO, in PUM);
- evalvacija 6 programov za usposabljanje strokovnih delavcev;
- strokovne podlage za prenovo 7 javno veljavnih programov za odrasle in strokovne podlage za prenovo 6 programov za strokovne delavce;
- metodološki priročnik z orodji in pripomočki za ugotavljanje in vrednotenje za pilotno izpeljavo postopkov vrednotenja v 3 izbranih CVŽU;
- strokovna izhodišča za oblikovanje modela za ugotavljanje in vrednotenje neformalno pridobljenega znanja v CVŽU;
- izdelana izhodišča za koordinacijo aktivnosti na področju vrednotenja in vodenje koordinacije.

Kazalniki:

- 3 evalvacijske študije,
- 1 metodološki priročnik.

V podprojektu ***Ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja*** je bil cilj priprava strokovnih podlag in metodologije za ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja.

Doseženi rezultati v letu 2009:

- pregled strokovne literature o sistemih priznavanja neformalno in priložnostno pridobljenih znanj, spretnosti in kompetenc odraslih;
- opredelitev kriterijev za izbor in analizo instrumentov (orodja, pripomočki, metode), ki se uporabljajo v postopkih ugotavljanja in vrednotenja rezultatov neformalnega učenja in v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij, za vključevanje odraslih v šolski sistem na različnih ravneh in v svetovanju odraslim za izobraževanje; opredelitev elektronskega portfolija kot ključnega orodja za ugotavljanje in vrednotenje neformalnega učenja posameznika;
- vzpostavitev platforme in njenih elementov za razvoj elektronskega portfolija (delovna verzija elektronskega portfolija je dosegljiva na spletnem naslovu: eportfolio.acs.si, priprava osnutka dveh instrumentov za ugotavljanje in dokumentiranje neformalnih znanj: instrument za samoevalvacijo kompetenc kandidata in protokol za opazovanje na delovnem mestu).

Na osnovi javnega razpisa za centre vseživljenjskega učenja – CVŽU in odpiranje sistemov izobraževanja in usposabljanja v širše okolje – partnerstva (23 operacij)

Cilj 14 operacij *Dejavnosti Centrov vseživljenjskega učenja – CVŽU* je:

- dejavnost svetovalnega informativnega središča za odrasle – ISIO v regiji na sedežu in na dislokacijah;
- učenje s posebnim poudarkom na točkah vseživljenjskega učenja – TVŽU na sedežu in dislokacijah;
- samoevalvacija kakovosti v svetovalnem središču; promocija dejavnosti, ki vključuje tudi spletni portal ter dejavnosti, v skladu s potrebami lokalnega okolja.

Doseženi rezultati v letu 2009:

- v 36 TVŽU se je samostojno učilo **32.845 udeležencev**;
- v 14 ISIO v okviru CVŽU na 62 dislokacijah je bilo vključenih v svetovanje odraslim **19.112 udeležencev**;
- opravljenih je bilo **36.608 ur svetovalnega dela v izobraževanju odraslih v okviru informacijske in svetovalne dejavnosti ISIO**;
- v druge oblike učenja in izobraževanja v CVŽU se je vključilo **3.393 udeležencev**;
- upravičenci so v okviru CVŽUjev razvili oz. prenovili **7 učnih gradiv**;
- CVŽUji so uvažali kakovost v svetovalna središča ISIO;
- aktivnih je 9 spletnih strani s CVŽU vsebinami.

Doseženi rezultati v letu 2010:

CVŽU:

- v 124 TVŽU se je učilo **42.862 udeležencev**;
- svetovalna dejavnost ISIO je delovala na sedežih CVŽU in na 53 dislokacijah,
- v svetovanje je bilo vključenih **22.229 odraslih**;
- strokovni delavci so opravili **39.374 ur svetovalnega dela**;
- v druge oblike učenja in izobraževanja v CVŽU se je vključilo **4.013 udeležencev**;
- upravičenci so v okviru CVŽU razvili **10 učnih gradiv**;
- v borze znanja je bilo vključenih **227 udeležencev**
- aktivnih je 14 spletnih strani.
- *Partnerstva:*
- v prakso se je uvajalo 8 modelov;
- v izobraževalne aktivnosti je bilo vključenih 3.353 odraslih udeležencev in 106 dijakov;
- razvit je bil en program za odrasle in 27 učnih gradiv;
- aktivnih je 8 spletnih strani.
- *Razvoj modelov svetovanja:*
- uvajali so se trije modeli svetovanja za ranljive skupine;
- v usposabljanje za uporabo modelov je bilo vključenih 36 strokovnih delavcev;
- izdelana so bila 4 učna gradiva;
- aktivna je ena spletna stran.

Cilj 8 operacij *Odpiranje sistemov izobraževanja in usposabljanja v širše okolje*

– Partnerstva:

- razvoj inovativnih modelov za odpiranje sistemov izobraževanja in usposabljanja v širše okolje;
- povečanje vključenosti odraslih prebivalcev v vseživljenjsko učenje;
- povečanje zaposlitvenih zmožnosti;
- spodbujanje gospodarskega in lokalnega razvoja, izboljšanje splošne izobraženosti odraslih;
- informativne in animacijske dejavnosti v podjetjih, lokalnih okoljih in drugod;
- izobraževanje in usposabljanje ipd.

Doseženi rezultati v letu 2010:

- samostojnega učenja se je udeležilo **114 udeležencev**;
- drugih oblik izobraževanja in usposabljanja se je udeležilo **1.161 udeležencev**;
- razvita sta dva modela izobraževanja in en izobraževalni program za odrasle;
- operacije so predstavljene na spletnih straneh upravičencev.

Razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih od 2009 do 2013

Cilj operacije:

- uvajanje novih izobraževalnih programov v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju v organizacije za izobraževanje odraslih.
- širitev modela za presojo in razvoj kakovosti v lastni organizaciji (POKI).

Doseženi rezultati v letih 2009 in 2010 skupaj:

- razviti so bili delovni osnutki vsebin za IKT orodja;

- razvita e–mapa učnih dosežkov udeleženca;
- razvit e–osebni izobraževalni načrt in druga e–izobraževalna dokumentacija po načrtu upravičenca;
- oblikovani so bili strokovni aktivni in izdelan vsebinski in organizacijski načrt za delo aktivov;
- izvedene delavnice za usposabljanje za uporabo modela samoevalvacije POKI. V letu 2010 je model POKI pričelo uporabljati 8 novih izobraževalnih organizacij.
-

IV.2. Področja, ki jih pokriva MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Preglednica 18: FINANCIRANJE PO PRORAČUNSKIH POSTAVKAH MDDSZ

PRORAČUNSKA POSTAVKA	SREDSTVA 2009 (rebalans)	REALIZACIJA 2009	INDEX	SREDSTVA 2010 (plan)	REALIZACIJA 2010	INDEX
7023 – Priprava brezposelnih na zaposlitev	2.826.000	3.231.138	114,3	5.500.000	4.294.017	78,1
4282 – Usposabljanje in izobraževanje za zaposlitev	25.230.000	25.230.000	100	8.874.125	11.797.330	132,9
8663 – Vseživljenjsko učenje	345.263	321.826	93,2	359.574	349.963	97,3
5511 - Razvoj nacionalne kvalifikacijske strukture	792.224	780.712	98,5	781.830	778.894	99,6
3244 – KDPZ Zavodi za poklicno izobraževanje in izobraževanje odraslih	9.696	9.029	93,1			
6885 – Enake možnosti in socialna vključenost – ESS-07-13-EU	85.000	84.150	99,0			
9408 - Enake možnosti in socialna vključenost – ESS-07-13-slovenska udeležba	15.000	14.850	99,0			
6849- Spodbujanje zaposljivosti ESS 07-13- EU	1.000.000	3.428.493	71,1	2.292.000	1.406.425	61,4
6998 – Spodbujanje zaposljivosti ESS 07-13- slovenska udeležba	3.819.240			4.700.000	1.098.810	23,4
6935- Konkurenčnost in zaposljivosti ESS 07-13- EU	7.771.238	1.747.405	22,5			
9405-Konkurenčnost in zaposljivosti ESS 07-13- slovenska udeležba						
6849 - Spodbujanje zaposljivosti, ESS 07 13, EU (85%)				3.000.000	2.950.402	98,3
6998 - Spodbujanje zaposljivosti, ESS 07 13, lastna udeležba (15%)				9.123.179	7.717.226	84,6
SKUPAJ	41.893.661	28.014.637	66,9	34.630.708	30.393.071	87,8

V okviru področja državnega proračuna se iz sredstev MDDSZ namenajo sredstva za zmanjševanje brezposelnosti in spodbujanje zaposlovanja. Program izobraževanja odraslih spodbuja aktivno socialno partnerstvo pri načrtovanju, izvajanju in financiranju politike zaposlovanja, ki je v domeni Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Program poskuša prispevati k dvigovanju ravni pisnih in drugih temeljnih spretnosti ter povečevanju deleža odraslega prebivalstva, vključenega v vseživljenjsko učenje.

UKREPI AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA ZA LETI 2009 in 2010

Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja (v nadaljevanju APZ) je vseboval aktivnosti, ki so bile naravnane na doseganje ciljev Lizbonske strategije in optimalno implementacijo Evropske strategije zaposlovanja. Evropska strategija zaposlovanja temelji na treh ciljih:

- polna zaposlenost,
- boljša kakovost in produktivnost dela,
- socialna kohezija in vključenost.

III.2.1. Priprava brezposelnih na zaposlitev (PP 7023)

Svetovanja in pomoči pri iskanju zaposlitve

V okviru **Svetovanja in pomoči pri iskanju zaposlitve** je bilo v letu **2009** predvidenih **2.826.000 EUR**, v letu **2010** pa **5.500.000 EUR**. Ukrep se izvaja z namenom svetovanja in pomoči posameznikom pri iskanju zaposlitve ter seznanjanja s poklicnimi možnostmi, izvaja se poglobljena obravnava določenih skupin oseb, da se izboljšajo zaposlitvene možnosti in odpravijo ovire pri iskanju zaposlitve. Namen ukrepa je tudi predstavitev in uveljavitev aktivnosti programa aktivne politike zaposlovanja. **V letu 2009** se je v ta ukrep vključilo **10.859 oseb**, **v letu 2010** pa **11.152 oseb**. Ciljne skupine: Svetovanje in pomoč pri iskanju zaposlitve je namenjeno vsem brezposelnim osebam in tistim, ki iščejo zaposlitev ali informacije o poklicih in potrebah na trgu dela.

Ker je bila **v letu 2009** velika rast brezposelnih oseb **je bila poraba sredstev** pri tem ukrepu višja od načrtovane. Za ta ukrep je bilo porabljenih **3.231.138 EUR**. V Sloveniji smo najnižjo stopnjo brezposelnosti dosegli v tretjem četrtletju 2008, potem nas je doletela gospodarska kriza, ki se je z nekajmesečnim zamikom pokazala tudi na trgu dela. Dotok novih brezposelnih oseb je v letu 2009 močno porasel. V povprečju je bilo leta 2009 na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih 86.354 brezposelnih oseb, kar je 36,6 % več kot v letu 2008. **V letu 2010** je bilo **porabljenih 4.294.017 EUR**, kar je 78% od načrtovanih sredstev.

III.2.2. Usposabljanje in izobraževanje za zaposlitev (PP 4282)

V okviru **Usposabljanja in izobraževanja za zaposlitev** je bilo **v letu 2009** prvotno predvidenih **11.061.749 EUR**. Sredstva so bila pri rebalansu povišana na **25.230.000 EUR**, **v letu 2010** pa je bilo porabljenih **11.797.330 EUR**.

Preglednica 19: **USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE ZA ZAPOSLOSTE**

Naziv aktivnosti	2009	2010
Programi institucionalnega usposabljanja	8.953	8.951
Priprave na postopke ugotavljanja in potrjevanja NPK		1.737
Potrjevanje NPK		1.278
Delovni preizkus	3.353	6.544
Usposabljanje na delovnem mestu	4.125	4.886
Formalno izobraževanje	3.371	4.451
PUM	297	184
SKUPAJ	20.567	28.031

Programi praktičnega usposabljanja

Programi praktičnega usposabljanja vključujejo aktivnost Usposabljanja na delovnem mestu in aktivnost Delovnega preizkusa.

V aktivnost **Usposabljanje na delovnem mestu** (sofinancirano s sredstvi ESS) je bilo vključenih več oseb, kot je bilo predvideno v začetku leta. Aktivnost je bila financirana s sredstvi ESS in iz integralnega proračuna. Usposabljanje na delovnem mestu se izvaja kot projekt usposabljanja brezposelnih na konkretnem delovnem mestu, neposredno pri delodajalcu. Projekt prijavi delodajalec, operativno izvajanje pa poteka na območnih službah Zavoda. V **letu 2009** je bilo v aktivnosti usposabljanja na delovnem mestu na novo vključenih skupaj **4.125 oseb**, v **letu 2010** pa **4.886 oseb**.

Cilj je pospeševanje zaposlovanja in ponovne delovne integracije oseb, katerih obstoječa znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve. Namen je vključitev in sodelovanje brezposelnih oseb v aktivnosti, za pridobitev novih znanj, veščin, spretnosti in delovnih izkušenj.

Cilj vključitve v **Delovni preizkus** je pridobitev delovnih izkušenj na konkretnih delovnih nalogah. Namen vključitve in sodelovanja v aktivnosti je brezposelnim osebam omogočiti, da pred zaposlitvijo oziroma pred odločitvijo o nadaljnjih korakih pri izdelavi zaposlitvenega načrta preizkusijo svoja znanja, veščine, spretnosti in delovne navade. V **letu 2009** je bilo v aktivnost **3.353 vključitev brezposelnih oseb**, v **letu 2010** pa že **6.544 oseb**.

Institucionalno usposabljanje in NPK

Programi izobraževanja: Formalno izobraževanje

Vključitve v program Formalnega izobraževanja so se v prvem polletju leta 2009 izvajale v okviru vladnega Programa izobraževanja za brezposelne osebe za šolsko leto 2008/2009, od septembra 2009 dalje pa v okviru Programa za šolsko leto 2009/2010. Program za vsako šolsko leto v sodelovanju s ključnimi institucijami, odgovornimi za razvoj človeških virov v državi, pripravita Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za šolstvo in šport, sprejme pa Vlada Republike Slovenije.

Aktivnost Formalno izobraževanje sledi ciljem povečanja zaposljivosti brezposelnih oseb, dviga izobrazbene in kvalifikacijske ravni ter zmanjšanja poklicnega strukturnega neskladja na trgu dela in zajema javno veljavne izobraževalne programe, ki potekajo od osnovne šole do dodiplomskega študija. Udeleženci izobraževanja po uspešno zaključenem programu pridobijo javno veljavno formalno izobrazbo in s tem poklicni oz. strokovni naziv ter višjo raven izobrazbe.

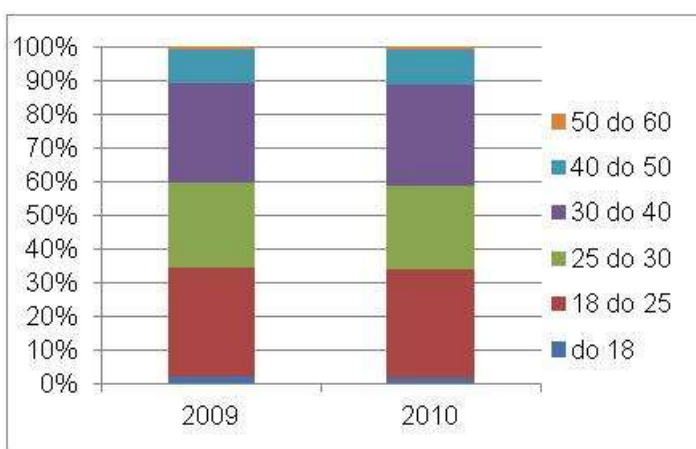
V letu 2009 je bilo v formalno izobraževanje vključenih 3.371 brezposelnih oseb, v letu 2010 pa 4.451.

Podrobnejši podatki o udeležencih v programe formalnega izobraževanja brezposelnih oseb (Vir: ZRSZ)

Preglednica in slika 1: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH

Udeleženci po starosti:

STAROST	2009	2010
do 18	71	65
18 do 25	1094	1443
25 do 30	854	1099
30 do 40	985	1342
40 do 50	346	471
50 do 60	21	31
60 in več		
SKUPAJ	3371	4451

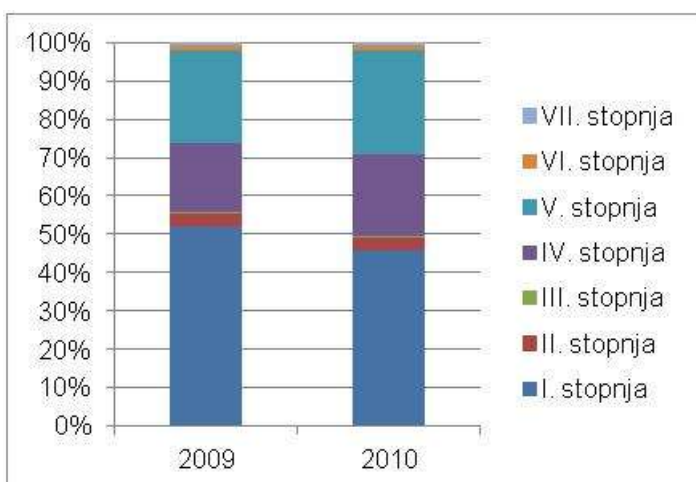

Iz preglednice in slike vidimo, da se v programe formalnega izobraževanja v največji meri vpisujejo mladi: okrog 60% vseh vpisanih je mlajših od 30 let.

Preglednica in slika 2: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH

Udeleženci po predhodni izobrazbi:

IZOBRAZBA	2009	2010
I. stopnja	1749	2028
II. stopnja	113	165
III. stopnja	19	15
IV. stopnja	607	954
V. stopnja	818	1200
VI. stopnja	39	48
VII. stopnja	24	40
Bolonjski programi	2	1
SKUPAJ	3371	4451

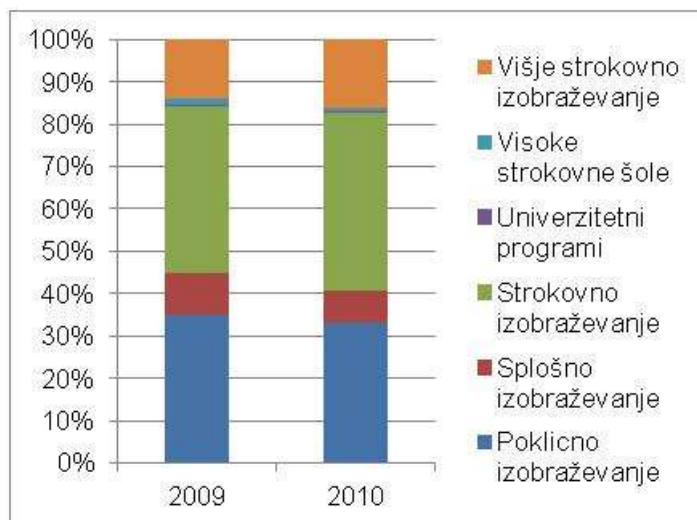

V letu 2009 več kot polovica, v letu 2010 pa polovica vseh vpisanih je imela dokončano samo osnovno šolo ali manj. V letu 2010 pa opazimo znaten porast vpisanih z dokončano srednjo poklicno ali srednjo strokovno šolo.

Preglednica in slika 3: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH

V katere programe se udeleženci vpisujejo:

VPISANI PROGRAMI	2009	2010
Poklicno izobraževanje	1181	1468
Splošno izobraževanje	336	344
Strokovno izobraževanje	1318	1870
Univerzitetni programi	20	22
Visoke strokovne šole	44	20
Višje strokovno izobraževanje	472	727
SKUPAJ	3371	4451

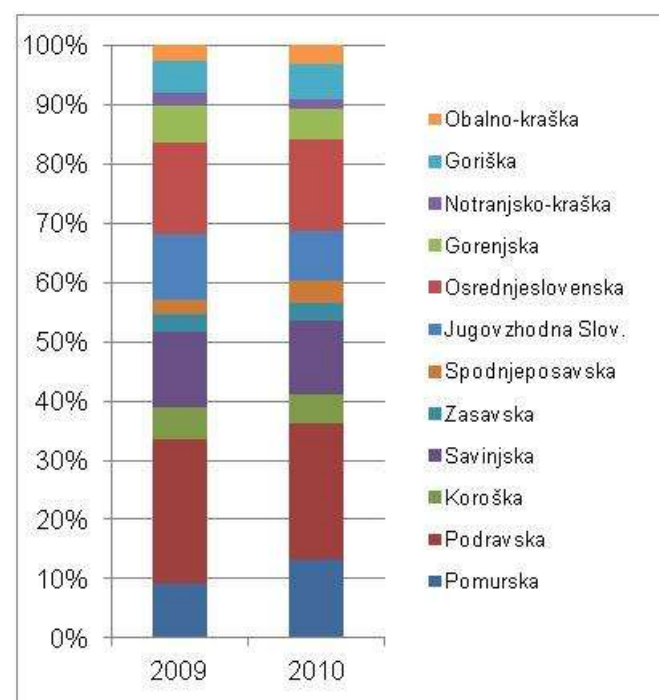

Največjo rast pri deležu vpisanih med letoma 2009 in 2010 opazimo pri programih strokovnega in višjega strokovnega izobraževanja. Glede na predhodno stopnjo izobrazbe vpisanih pa je razumljiv visok delež poklicnega izobraževanja.

Preglednica in slika 4: FORMALNO IZOBRAŽEVANJE BREZPOSELNIH

Vpisani po regijah:

	2009	2010
NI PODATKA, TUJINA	4	8
Pomurska	311	591
Podravska	820	1024
Koroška	179	212
Savinjska	432	546
Zasavska	98	143
Spodnjeposavska	85	168
Jugovzhodna Slovenija	369	367
Osrednjeslovenska	523	685
Gorenjska	206	233
Notranjsko-kraška	78	67
Goriška	180	270
Obalno-kraška	86	137
SKUPAJ	3371	4451

Razdelitev števila vpisanih po regijah je sorazmerno številu brezposelnih oseb. Največji delež je v Podravski regiji, sledijo Osrednjeslovenska, Savinjska in Pomurska.

Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM)

Program je v okviru APZ namenjen brezposelnim mlajšim odraslim, ki so zgodaj opustili šolanje. V **letu 2009** je bilo v aktivnost **297 vključitev** brezposelnih oseb, od tega 101 ženska, v **letu 2010** je bilo v aktivnost **184 vključitev** brezposelnih oseb, od tega 61 žensk.

Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih za konkurenčnost in zaposljivost 2008-2010

Namen aktivnosti je povečanje zaposljivosti z dvigom izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) zaposlenih, in sicer po eni strani za najvišje izobražen kader oz. ključen kader za zagotavljanje konkurenčnosti v gospodarstvu, po drugi strani pa za ciljne skupine, ki jim grozi izguba zaposlitve. Cilji aktivnosti so:

- spodbujanje razvoja človeških virov v podjetjih,
- zviševanje izobrazbene strukture in usposobljenosti zaposlenih z namenom ohranjanja zaposlitve in preprečevanja prehoda neustrezno usposobljenih in / ali presežnih delavcev v odprto brezposelnost,
- izboljšanje prilagodljivost zaposlenih,
- povečanje zaposlitvenih možnosti zaposlenih.

Ciljna skupina aktivnosti so podjetja in njihovi zaposleni.

Izvajalci so izvedli bistveno manj izobraževanj in usposabljanj v letu 2009 kot so načrtovali s programom IUZ zaradi neugodne gospodarske situacije (recesija).

V **letu 2010** je bilo realiziranih 1.339.779 EUR, **vključenih pa je bilo 7045 zaposlenih iz 318 podjetij**. V celotnem obdobju izvajanja je bilo vključenih **19.154 zaposlenih**.

OSTALI PROGRAMI FINANCIRANI IZ PRORAČUNA

V okviru proračuna RS je bil v **letu 2009** financiran Letni delovni načrt Andragoškega centra RS, v znesku 345.263 EUR, porabljenih pa je bilo 321.826 EUR, v **letu 2010** je bilo porabljenih 349.964 EUR, ter Letni delovni načrt Centra RS za poklicno izobraževanje in Državni izpitni center v znesku 792.224 EUR, porabljenih pa je bilo 780.712 EUR, v letu 2010 pa je bilo porabljenih 778.895 EUR. Posebej pa so bila financirana sredstva za kolektivno pokojninsko zavarovanje zaposlenih na obeh Centrih.

OPERATIVNI PROGRAM RAZVOJA ČLOVEŠKIH VIROV 2007-2013 – OP RČV

V okviru OP RČV je bilo v letu 2009 namenjenih 12.690.478 EUR za naslednje programe:

- Usposabljanje zaposlenih za večjo konkurenčnost

Vključitve so bile realizirane že v letu 2007 in 2008, natančneje od 1.9.2007 do 30.9.2008, zato v **letu 2009 ni bilo vključitev**, vendar zaradi težav z spremljanjem operacije skozi informacijski sistem takrat o tem še nismo mogli poročati, ker podatki še niso bili na voljo. V okviru operacije/programa je bilo izbranih 293 podjetij, od

katerih je Zavod sklenil pogodbo z 290 izvajalci, ki so bili upravičeni do sredstev na podlagi javnega razpisa, ki je bil objavljen v Ur. l. RS, št. 56/08, dne 6.6.2008. **Vsa podjetja so že zaključila z vsemi aktivnostmi.** Za 237 podjetij so bila do konca leta 2009 izvedena vsa izplačila, v skupni višini 1.689.471EUR.

- Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih

Zaradi zapletov s prijavo državne pomoči **se program v letu 2010 ni začel izvajati**, tako, da so vse aktivnosti in tudi denarna sredstva prenesena v leto 2011.

- Znanje uresničuje sanje

Namen operacije je izobraževanje in usposabljanje zaposlenih oseb z največ V. stopnjo izobrazbe ter tako povečanje zaposljivost z dvigom izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) za zaposlene, prednostno za ciljne skupine zaposlenih, ki jim grozi izguba zaposlitve. S programom je predvideno subvencioniranje usposabljanja zaposlenih z največ V. stopnjo izobrazbe za:

- jezikovne tečaje,
- računalniške tečaje,
- priprave na postopke ugotavljanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij in preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij,
- priprave na postopke ugotavljanja in potrjevanja temeljnih poklicnih kvalifikacij in/ali preverjanje in potrjevanje temeljnih poklicnih kvalifikacij.

Program se izvaja na osnovi javnega razpisa Znanje uresničuje sanje (Ur. l. RS, 39/09 z dne 22.5.2009).

Za sklop A (programi, ki so se zaključili med **22.5.2009 in 31.8.2009**) je prispelo kljub velikemu oglaševanju **430 vlog**, od katerih je bilo **izbranih 271 vlog**, za katere so bile podpisane pogodbe z vlagatelji. Izplačil v letu 2009 ni bilo. Zaradi zamika izplačil zaradi spremembe programa v letu 2009 ni bilo izplačanih stroškov sofinanciranja usposabljanja.

Število prijav **za sklop B** (programi, ki so se zaključili med **1.9.2009 in 31.8.2010**) za 3. in 4. rok je bilo v skladu s predvidevanji, saj je na 3. in 4. rok prispelo **6.628 vlog** in bilo **izbranih 4.391 vlog**, kar je v skladu s predvidevanji za celotni sklop B. Od vlagateljev s sklenjenimi pogodbami je do konca leta 2010 ustrezni zahtevek posredovalo 2937 vlagateljev.

Za sklop C (programi, ki so razpisani med **1.9.2010 in 31.10.2010**) je prispelo **3.917 vlog**, od katerih je bilo **izbranih 3.025**, od teh 1621 žensk. Vlagatelji so morali zaključiti usposabljanje do 31.12.2010. Vlagatelji so program zaključili do konca leta 2010, njihovi zahtevki pa v obdobju do zaključka 2010 še niso bili obravnavani.

Skupaj se je **v letu 2010 vključilo 6.251 vlagateljev od 6.362 izbranih**, od teh 3.182 žensk.

Pri izvajanju se je izkazalo, da je postopek prijave na javni razpis in upoštevanje določil postopka za udeležence do V. stopnje izobrazbe zelo zahteven in ga veliko vlagateljev brez zunanje pomoči ne more slediti. Zaradi izvedbe javnega razpisa so

se nekateri izvajalci prilagodili potrebam javnega razpisa in organizirali usposabljanje za vlagatelje ter jih pomagali pri postopkih javnega razpisa.

Zaradi končnega roka za zaključevanje programa do 31.8.2010 in roka za poročanje, vsi udeleženci, ki so program zaključili v sklopu B, niso bili obračunani in izplačani do konca leta 2010.

V letu 2010 je bilo za izvedbo programa namenjenih **2.042.000 EUR**, dejansko **realiziranih pa je bilo 1.406.425 EUR** (sem spadajo stroški izobraževanja in/ali usposabljanja, stroški akontacije dohodnine in stroški dela na ZRSZ).

- Usposabljanje delavcev, ki čakajo na delo,

Cilji operacije je v obdobju 2009-2011 podpreti usposabljanje ali izpopolnjevanje, dokvalifikacijo oziroma prekvalifikacijo (v nadaljevanju: usposabljanje) 25.000 zaposlenim iz ciljne skupine. Predvideni rezultat je, da najmanj 80% vseh vključenih oziroma 20.000 zaposlenih uspešno zaključi aktivnost usposabljanja.

Ciljna skupina so podjetja in njihovi zaposleni, natančneje - delavci na začasnem čakanju na delo v podjetjih, ki imajo pravico do delnega povračila nadomestila plače v skladu z ZDPNP. Vključevanje zaposlenih v program in uveljavljanje povračila stroškov usposabljanja se izvaja v skladu z 8. členom Zakona o delnem povračilu nadomestila plače.

Čeprav je bilo v program vključenih veliko število delavcev in delodajalcev, je prišlo do velikega zamika pri oddaji zahtevkov za sofinanciranje s strani delodajalcev. Tako je ZRSZ prve popolne zahtevke za izplačilo s strani delodajalcev prejel šele oktobra 2009 in jih do novembra uvozili v informacijski sistem ISARR iz informacijskega sistema ZRSZ (APZ.net). Tako izplačila niso bila mogoča v letu 2009 in se je izplačevanje začelo v letu 2010, predvidena sredstva pa so bila relocirana iz leta 2009 na leto 2011, kjer bo zaradi zamika pri izplačilih realizacija toliko višja.

- Institucionalno usposabljanje in priprave na NPK,

Namen programa je povečanje zaposljivosti z dvigom izobrazbene ravni, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) za brezposelne osebe, izboljšanje pogojev vstopa na trg dela in v zaposlenost iskalcev zaposlitev in neaktivnih oseb. V okviru izvajanja aktivnosti za usposabljanje in izobraževanje brezposelnih in neaktivnih oseb so predvidene tudi akcije ozaveščanja o pomenu izobrazbene ravni in usposobljenosti ter pridobljenih znanj, veščin in kompetenc za vsakega posameznika. Cilj programa je povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb, dvig kvalifikacijske ravni ter zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela ter spodbujanju in podpori neaktivnim in brezposelnim, da aktivno pristopijo k reševanju lastne brezposelnosti, da se zaposlijo in ohranijo zaposlitev. Program se izvaja od leta 2009 do leta 2015.

Ciljna skupina so brezposelni, predvsem tisti brez ustrezne izobrazbe, brez delovnih izkušenj, tisti s suficitarnimi poklici in osebe, katerih delo je postalo nepotrebno. **V letu 2009 je bilo 8.484 vključitev** brezposelnih oseb, od tega 4.834 žensk. Osebe so bile vključene v računalniška usposabljanja (40,9 %), vozniške tečaje (19,6 %), jezikovna usposabljanja (18,3 %), v pripravo in strokovni izpit iz upravnega postopka (14,2 %) ter v druga usposabljanja.

V letu 2010 so se osebe vključile **v 70 različnih sklopov**. Vsi kazalniki kažejo, da je realizacija višja od načrtovane. Vzrok je gotovo v večji brezposelnosti in posledično tudi v povečanem interesu oseb za pridobitev dodatnih znanj. Poleg tega je na voljo kar 90 različnih usposabljanj, med katerimi lahko izbirajo. Osebam ZRSZ skuša zagotoviti vključitev tudi v primerih, če na njihovi OS ni izbran izvajalec za določeno usposabljanje. Če želijo, lahko grejo na usposabljanje na drugo OS, kjer imajo izbranega izvajalca za želeno usposabljanje.

Aktivnost **Nacionalne poklicne kvalifikacije – preverjanje in potrjevanje NPK** udeležencem zagotavlja pridobitev javne listine o nacionalni poklicni kvalifikaciji ali spričevala o temeljni poklicni kvalifikaciji (TPK), ki izkazuje pridobljena strokovna znanja in spretnosti, ki so potrebna za opravljanje poklica ali posameznih zadolžitev v okviru poklica. Cilj aktivnosti je povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb, dvig kvalifikacijske ravni ter zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela. Potrjevanje NPK ali TPK na podlagi preverjanja in potrjevanja strokovnega znanja, spretnosti in izkušenj, pridobljenih izven formalnega izobraževanja udeležencem zagotavlja pridobitev javno veljavne listine za NPK ali spričevala za TPK, s katerima udeleženec dokazuje usposobljenost za opravljanje poklica ali posameznih zadolžitev v okviru poklica. **V letu 2009 je bilo v aktivnost 469 vključitev** brezposelnih oseb, od tega 100 žensk.

- Usposabljanje brezposelnih oseb na delovnem mestu,

Program je namenjen pridobivanju in krepitvi sposobnosti, znanj, veščin in spretnosti brezposelnih oseb, katerim obstoječa znanja in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve. Izvajalci usposabljanja na delovnem mestu (delodajalci) se izbirajo na podlagi javnega povabila, ki ga objavi Zavod RS za zaposlovanje na svoji spletni strani. Javno povabilo delodajalcem za izvedbo programov usposabljanja na delovnem mestu 2009/2011 je bilo objavljeno dne 16.10.2009.

V letu 2009 je bilo prejetih 1.926 ponudb izvajalcev usposabljanja, **odobrenih ponudb je bilo 1.819**. Sklenjenih je bilo **1.569 pogodb** z izvajalci usposabljanja. V letu 2009 je Zavod RS za zaposlovanje podpisal **pogodbo o vključitvi v programe usposabljanja z 2.507 brezposelnimi osebami**.

V času od januarja do decembra **2010** je **3.517** izvajalcev poslalo skupaj 4286 ponudb za izvedbo 4154 programov usposabljanja, v katere naj bi se po ponudbah vključilo skupaj 5471 oseb. Izbranih ponudb je bilo 3569, ki jih je poslalo 3135 različnih izvajalcev, nanašale pa so se na 4035 različnih programov usposabljanja, v katere naj bi se vključilo 5304 oseb.

V letu 2010 je bilo sklenjenih 2.930 pogodb z izvajalci usposabljanja.

Vključitev brezposelne osebe v program usposabljanja na delovnem mestu se izvede na osnovi zaposlitvenega načrta in predloga za vključitev. Zavod sklene z brezposelno osebo pogodbo o vključitvi. V obdobju poročanja je Zavod RS za zaposlovanje podpisal pogodbo o vključitvi v programe usposabljanja s **4.867 brezposelnimi osebami**.

- Projekti za invalide in ostale funkcionalno ovirane osebe.

Naročnik (ZRSZ) je dne **13.2.2009** objavil javno naročilo za izvedbo projekta »Spodbujanje vključevanja invalidov in drugih funkcionalno oviranih oseb na trg dela, njihovih enakih možnosti in socialne vključenosti«. Po postopku zbiranja ponudb sta na Zavod pravočasno prispeli dve ponudbi. V vsako od 12-ih usposabljanj se je vključilo povprečno 48,33 oseb, kar je močno preseгло minimalno število 20 načrtovanih obiskovalcev vsakega enodnevnega usposabljanja. **Vseh usposabljanja skupaj se je udeležilo 580 oseb.**

Preglednica 20: **PROGRAMI RAZVOJA ČLOVEŠKIH VIROV**

Naziv aktivnosti	2009	2010
Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih	0	0
Znanje uresničuje sanje	271	6362
Usposabljanje delavcev, ki čakajo na delo	0	3.599
Institucionalno usposabljanje in priprave na NPK	8.484	10.669
Usposabljanje BO na delovnem mestu,	2.507	4.867
SKUPAJ	11.262	15.536

IV. UGOTOVITVE IN SKLEPI

O doseganju zastavljenih ciljev največ povedo podatki, vendar je na kvalitativni ravni treba dodati nekaj temeljnih pripomb, ki bi jih v bodoče morali upoštevati pri pripravi letnih programov.

Osnovna ugotovitev je, da se je položaj izobraževanja odraslih, ki ga opredeljujejo sprejeti letni programi, v zadnjih dveh letih veljavnosti ReNPIO izboljšal, predvsem na organizacijski in vsebinski ravni. Glede obsega so velik davek zahtevali zaostreni pogoji financiranja iz državnega proračuna, tako da se je v letu 2010 znatno zmanjšal obseg sredstev, ki so jih področju izobraževanja odraslih namenili na MDDSZ.

Uresničevanje operativnih ciljev

1. Operativni cilji vseh treh prednostnih področij so se tudi v zadnjih dveh letih samo deloma uresničevali v skladu s predvidenimi načrti. Na prvem prednostnem področju se je udeležba po več letih upadanja povečala in se je tako v veliki meri približala ciljni vrednosti. Udeležencev v splošno izobraževalnih programih je sicer še vedno premalo, vendar se počasi povečuje število udeležencev v javno veljavnih programih splošnega neformalnega izobraževanja odraslih. Uresničevanje operativnih ciljev v drugem prednostnem področju je nekoliko slabše. Vrednosti so nekoliko nižje od načrtovanih, najslabša pa je realizacija cilja za odrasle z nedokončano osnovnošolsko izobrazbo, saj cilj, da bi morala polovica vseh pridobiti osnovnošolsko izobrazbo ni bil uresničen. V letu 2011 se je začela evalvacija javno veljavnega programa osnovna šola za odrasle, ki bo odgovorila na vprašanja o vzrokih za premajhno uspešnost programa.
2. Pri pridobitvi poklicnih kvalifikacij v okviru certifikatnega sistema Nacionalnih poklicnih kvalifikacij kaže, da se je delež zaposlenih, ki so si do leta 2010 pridobili kvalifikacijo po tem sistemu, približal želeni vrednosti 10%, bistveno nižji od

zastavljenega pa je pri tem delež brezposelnih. Zanimanje za pridobivanje NPK je v veliki meri odvisno od povpraševanja in pogojev na trgu dela ter zaupanja delodajalcev v enakovrednost znanj in veščin, kar je pokazala tudi opravljena evalvacija certifikatnega sistema.

3. Tretje prednostno področje, namenjeno usposabljanju in izobraževanju za potrebe dela oziroma zaposlitve, si je v vseh letih veljavnosti ReNPIO odvzelo največji delež, tako glede področju namenjenih sredstev, kakor tudi glede števila vključenih udeležencev. Gotovo je zmanjšanje števila brezposelnih, ki zahteva dodatna usposabljanja, prekvalifikacije ali formalno izobraževanje, ključno področje zagotavljanja socialne države in trajnostnega razvoja, vendar pa gre v nekaterih primerih tudi za pokrivanje stroškov, ki bi jih morali nositi delodajalci, v nekaterih primerih pa je nesmotrna poraba virov posledica usposabljanja zaposlitvenih profilov, ki jih trg dela ne potrebuje. Glede na podatke iz prejšnjih let, pa se je bistveno izboljšal delež izkoriščenih sredstev, ki jih področju usposabljanja za potrebe trga dela namenja ESS.
4. Uresničevanje krovnih kazalcev o udeležbi odraslih v vseživljenjskem učenju poteka v skladu s pričakovanji. Stopnja udeležbe v VŽU se je v letu 2010 (16,2%) spet povzpela nad ciljno vrednost (15%), delež odraslih z dokončano srednjo šolo pa tudi dosega ciljno vrednost 85%. Nižji od zaželenega pa je delež odraslih z dokončano štiriletno srednjo šolo, ki pa se je v zadnjih dveh letih tudi povečal.

Uresničevanje porabe načrtovanih denarnih sredstev

1. Uresničevanje porabe denarja, opredeljenega v LPIO, je bilo tudi v zadnjih dveh letih podoptimalno: v letu 2009 je bila realizacija samo 70,7%, zaradi slabega izkoristka sredstev EU s strani MDDSZ, v letu 2010 pa 80,3%, tudi zaradi še vedno ne dovolj izkoriščenih sredstev EU, tokrat s strani obeh ministrstev. Realizacija t.i. nacionalnih sredstev je bila v zadnjih dveh letih zadovoljiva.
2. Uresničevanje deleža financiranja v letnih programih v primerjavi z načrtovanimi v ReNPIO kaže, da se ne upoštevajo predvidena razmerja med posameznimi prednostnimi področji. Delež za prvo prednostno področje (splošno izobraževanje) je tudi v obravnavanih dveh letih manjši od predvidenega, presežen pa je delež za tretje prednostno področje (izobraževanje za trg delovne sile). Lahko rečemo, da dosednji potek uresničevanja resolucije splošnemu izobraževanju ni priznaval prve prioritete.
3. V zadnjih dveh letih so se bistveno povečala učinkovitost in pravočasnost postopkov oblikovanja ter sprejemanja tako Letnih programov izobraževanja odraslih, kakor tudi razpisov za financiranje programov izobraževanja odraslih.

Letni programi

1. Letne programe že ves čas sestavljata samo dve ministrstvi, kar ni v skladu z zamišljeno ureditvijo. Če je letni program mišljen kot program izobraževanja odraslih, financiran z javnimi sredstvi, potem bi moral obsegati tudi sredstva, ki jih temu področju namenjajo druga ministrstva (npr. osveščanje, preventiva, informiranje, usposabljanja, to so aktivnosti, ki jih izvajajo tudi drugi resorji in spadajo v okvir učenja) in lokalne skupnosti. Brez transparentnega pregleda dejavnosti vseh akterjev, je slika pomanjkljiva.
2. Kazalci, opredeljeni v letnih programih so zelo podrobni in zahtevajo ustrezno mrežo za zajemanje, spremljanje in obdelavo podatkov, ki vsebuje primerno programsko opremo in strokovno podporo. Kljub temu, da smo se v obstoječem položaju lahko naslonili v glavnem samo na podatke, ki jih na podlagi zbranih

poročil obdela financer, so se na tem polju v zadnjih dveh letih zgodili veliki premiki. Oblikovana, pilotsko preizkušena in v letu 2011 vpeljana je bila spletna aplikacija za vnos poročil o realizaciji programov, izbranih na podlagi razpisov, kar bo že od leta 2011 naprej omogočilo bistveno boljše možnosti za vsebinsko analizo uresničevanja resolucije.

Analiza uresničevanje letnih programov

1. Postopki prijavljanja in poročanja v zvezi s projekti, financiranimi s strani ESS, so se v zadnjih dveh letih nekoliko poenostavili. Še vedno pa velja, da programi, namenjeni ranljivim skupinam ne bi smeli biti odvisni od uspešnosti črpanja sredstev iz ESS, temveč bi za njih bilo potrebno zagotoviti stabilno financiranje iz javnih sredstev ter razvojno naravnano izobraževalno infrastrukturo.
2. Pri zajemanju in vrednotenju podatkov o programih izobraževanja in usposabljanja, bi morali v prikazih ločiti izobraževalne programe, namenjene splošnemu, neformalnemu izobraževanju, od zakonsko določenih vsebin, kot so varstvo pri delu in higienski minimum, ali avtošole, ki se praviloma ne financirajo iz javnih sredstev in zasedejo pretežno večino javno veljavnih programov neformalnega izobraževanja.
3. Oba kazalca, *razmestitev programov in izvajalcev*, omogočata oceno, da doslej nismo bili uspešni pri odpravljanju neenakosti v dostopu do izobraževanja. Ugotovitve raziskav o udeležbi v izobraževanju dokazujejo, da se izobraževalna ponudba razvija tam, kjer je povpraševanje po izobraževanju. Ključni indikator za večje povpraševanje je dosežena izobrazba: višja je, večje je povpraševanje. Za povečanje povpraševanja med ciljnim skupinami, ki so v ReNPIO opredeljene kot prednostne, je ReNPIO predvidela poleg ustreznih programov še druge spodbude, vendar razmestitve programov in ustanov pokažejo na to, da še vedno nimamo niti ustrezne in dovolj raznolike izobraževalne ponudbe za prednostne ciljne skupine, niti ustreznih spodbud za povečanje njihovih izobraževalnih potreb, niti spodbud za omrežje izobraževalnih organizacij, da bi izvajale in razvijale nove, tem ciljnim skupinam prilagojene izobraževalne priložnosti.
4. Obseg javnih sredstev in število vključitev odraslih iz ranljivih skupin v programe za razvoj pismenosti odraslih (npr. programi UŽU) je izjemno majhen in še zdaleč ne sledi projekcijam, predvidenim v Nacionalni strategiji za razvoj pismenosti iz leta 2005. Glede na pomen pismenosti in temeljnih veščin, ki jim veliko pozornost namenjajo tudi ustanove in programi EU, bi morali znatno povečati delež vpisnih mest v programe UŽU, kakor tudi zagotoviti ustrezno usposabljanje učiteljev in mentorjev.
5. Analiza izvajanja programov splošnega, neformalnega učenja je pokazala, da se manj izobraženi še vedno v nekoliko manjši meri vključujejo v programe kot bolj izobraženi. Prav tako se je pokazalo, da so dobro obiskani programi, namenjeni učenju novih temeljnih spretnosti (tuji jeziki, računalništvo), ki se jih udeležujejo bolj izobraženi, ki za to prispevajo tudi več lastnih sredstev.
6. Analiza je tudi pokazala, da so med posameznimi področji v Sloveniji zelo velike razlike: največ ponudbe je v jugovzhodni Sloveniji, Osrednji Sloveniji, na Goriškem in v Prekmurju, najslabše pa so pokrite Zasavje in Severna Primorska.
7. Program odpravljanja izobrazbenega primanjkljaja, ki je bil v prvi vrsti namenjen odraslim z nedokončano štiriletno srednjo šolo, je v letih izvajanja naletel na velik odziv. Zadnji dve leti pa so se iz javnih sredstev stroški šolanja na srednji stopnji poravnali samo brezposelnim, v okviru APZ. Vredno bi bilo razmisliti o ponovni

vpeljavi instrumenta, ki bi vsaj delno pokrival stroške izobraževanja manj izobraženim, tudi zaposlenim.

8. V ReNPIO je pri III. prednostnem področju izobraževanje in usposabljanje zaposlenih sestavni del načrtovanja, vendar brez predvidenega sofinanciranja iz javnih sredstev. Osnova za to je bilo stališče, da je izobraževanje in usposabljanje zaposlenih za potrebe dela v domeni delodajalcev, iz javnih sredstev pa je lahko financirano zgolj usposabljanje ogroženih delovnih mest ali posebej opredeljenih ciljnih skupin zaposlenih. V LPIO pa je temu segmentu izobraževanja odraslih namenjeno precej sredstev (projekti ESS za perspektivne panoge in panoge v prestrukturiranju). Čeprav so bila sredstva zagotovljena iz evropskih skladov, so bila, zaradi zahtevane lastne udeležbe, v te namene namenjena tudi sredstva proračuna. S tem se dikcija in osnovni namen ReNPIO ne uresničujeta dosledno.

Podporne dejavnosti

Pomemben del ReNPIO predstavljajo Dejavnosti, potrebne za uresničevanje izobraževalnih programov, t.i. infrastrukturne dejavnosti. Razvijanje konceptov ali instrumentov, implementacija, usposabljanje, spremljanje in koordinacija so za razmah vseživljenjskega učenja zelo pomembni. Ko je, skladno s sprejetimi načrti, mreža enkrat postavljena, jo je treba vzdrževati in jo uvrstiti med tiste postavke proračuna, ki zagotavljajo stalen vir sredstev. Prelaganje tovrstnega financiranja na sklade, ki financirajo predvsem projekte, ni ustrezno saj to ne zagotavlja stalnega dotoka.

1. Na podlagi dostopnih podatkov lahko ocenimo, da največji prispevek k uresničevanju ciljev ReNPIO prispevajo javne izobraževalne organizacije (LU in šole), ki izvedejo največji delež javno veljavnih programov, namenjenih opredeljenim ciljnim skupinam in programov za zviševanje izobrazbene ravni. Na ne vedno ugodne rezultate njihovega prispevka pa v veliki meri vplivajo tudi nestabilni pogoji, v katerih so delovali, ki omejujejo možnosti načrtovanja dejavnosti.
2. V letu 2010 so se začele aktivnosti na evalvacijah vseh javnoveljavnih programov, namenjenih izobraževanju odraslih, ki so bile del projekta ESS. Študije so bile zaključene v letu 2011.

Kljub vsem zapisanim pomanjkljivostim lahko ugotovimo, da se je tisti del izobraževanja odraslih, ki je odvisen od urejanja in financiranja s strani obeh ministrstev, ki oblikujeta letne programe in skrbita za njihovo uresničevanje, v zadnjih dveh letih izboljšal. Prav tako lahko ugotovimo, da sta tudi zadnji dve leti veljavnosti ReNPIO potrdili, da je sprejem tega dokumenta bistveno pripomogel k razvoju izobraževanja odraslih in je tako vsekakor upravičil svoj obstoj.

VIRI:

1. Poročilo o realizaciji Programa izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za leto 2009 (Ministrstvo za šolstvo in šport, Sektor za izobraževanje odraslih, delovno gradivo)
2. Poročilo o realizaciji Programa izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za leto 2009 (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, delovno gradivo)
3. Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2009
http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/proracun/zakljucni_racun/zakljucni_racun_proracun_a_republike_slovenije_za_leto_2009/
4. Poročilo o realizaciji Programa izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za leto 2010

(Ministrstvo za šolstvo in šport, Sektor za izobraževanje odraslih, delovno gradivo)

5. Poročilo o realizaciji Programa izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za leto 2010

(Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, delovno gradivo)

6. Zajem poročil izvajalcev programov, izbranih na Javnem razpisu (podatkovne baze MŠŠ)

7. Nacionalna Strategija za razvoj pismenosti (osnutek, ACS, 2005)

<http://pismenost.acs.si/datoteke/komisija/strategija.pdf>

8. Statistične objave SURS